

DISZNÓ.. 2

Kocsis Dorottya Mária (Szín-Vonal Alapfokú Művészeti Iskola) munkája

Lektorált változat

A VERSLISTA által kiírt nyílt pályázatos írásokból – PDF-ben – 2019

Lektor: Kutasi Horváth Katalin

A pályázatra 32 írás érkezett be.

A zsűri döntése alapján

I. helyezett lett:

Császár József: A kanász és az öreg fűz

II. helyezett lett:

Szűcs Terézia: Egy disznó tanításai

III. helyezett lett:

Tátos Gyöngyi: Tőfike

című írása.

Gratulálunk!

Klotz Mária: új világ

disznóság,
ha valaki okmányok nélkül utazgat,
közben szegénységről jajgat,
disznóság,
ha valaki lop, máshoz behatol,
közben becsületről papol,
disznóság,
ha valaki naponta hazudik,
közben igazságra esküszik,
disznóság,
ha valaki mészárol, gyilkol,
közben prédikál emberi jogokról,
disznóság,
ha valaki mást megcsal,
közben feleségének szerelmet vall,
disznóság,
ha valaki a másikat lebecsüli,
közben magát fényezi,
disznóság,
ha valaki nem dolgozik,
közben mást munkára buzdít,
disznóság,
ha...
és még folytathatnám,
kegyetlenség,
embertelenség,
terror,
horror,
katasztrófa,
deviancia,
korunk új szólamai,
disznóságok dalai,
ne hagyjuk világunkat elfajulni!

Farkas Erzsébet: Semmi sem lehetetlen

Az én életem egy kis faluban kezdődött, egy kicsi ólban, ahol már nagy volt a sürgés-forgás. Mindenki várta a megérkezésünket. Egy szép meleg nyári napon ez meg is történt. Malactársaimmal végre világra jöttünk. Én voltam az utolsó. Sajnos nagyon szerencsétlen helyzetbe kerültem. Születésemkor anyukám hirtelen felállt, és véletlenül rám lépett.

Úgy tűnt, hogy ez a vég számomra. Nagyon nagy fájdalom hasított belém. Rendkívüli megrázó volt. A gazdám azonnal elvett a testvéreimtől és az anyukámtól. Akkor látta meg, hogy egy nagy lyuk tátong a hasamon. Hallottam, hogy azt mondja: „Rajta már nem lehet segíteni.” És ezt én is így éreztem. Hála az égnek a másik gazdám nem mondott le rólam, és bevitt a házba. Fájt, hogy ott kellett hagynom az anyukám és a testvéreimet. Bekötötték a sebeim. Nevet is kaptam. Marci lett a nevem. Egy kis ládikóba tettek egy kevés szalmával. Cumival próbáltak etetni, de eleinte ezt elutasítottam, mert anyukámat akartam. Egy idő után az éhség rávett, hogy elfogadjam a cumit, ezért összeszedtem magam és elfogadtam. „Nem is olyan rossz!” - gondoltam. Annyira megszerettem, hogy már vártam az etetést. Nagy csoda volt, hogy a sebem elkezdett gyógyulni, és már nem voltam olyan esetlen. A gyógyulásomon a gazdáim is csodálkoztak. Azt mondták, lehetetlen, hogy ilyen súlyos sérülést túl lehet élni. A javulást a lelkiismeretes ápolásnak és a szeretetnek köszönhetem. Ahogy nőttem, egyre szűkebb lett a ládikó. Egyik nap úgy döntöttem, körülnézek egy kicsit. És találtam egy nagyon kényelmes helyet magamnak, egy ágyat. Belebújtam, és jól betakaródtam. A gazdáim nagyon megijedtek, mikor nem találtak a ládában. Kibálták a nevem: „Marci! Marci, hol vagy?” Igyekeztem minél jobban elbújni, mert tudtam, ha rám találnak, akkor ott kell hagynom a jó helyemet. Aztán felhagytak a kereséssel, s már azt hittem, jól alhatok a meleg fészekben, mikor rám találtak. S ahogy sejtettem, azonnal leküldtek. Mehettem vissza a ládába. Egy kis idő múlva a szobát is el kellett hagynom. Kitettek az ólba, ahol születtem. Eleinte örültem, mert azt hittem, végre láthatom a testvéreimet, de meglepetésemre nem volt ott senki.

„Hova tűntek el?” Semmit nem értettem. Olyan anyátlannak éreztem magam, de a gazdáim továbbra is szerettek, játszottak velem, így nem voltam annyira magányos. Egy reggelen azonban nem jöttek hozzám etetni, sem simogatni. Rossz érzés kerített hatalmába. Egy idegen ember hangjára figyeltem fel, aki rólam beszélt, arról, hogy mennyiért vesz meg. Gondoltam, biztos félreértésről van szó, az én gazdáim nem adnának el. Sajnos tévedtem, eladtak. Bánat és keserűség fojtogatta lelkem. „Ennyit ér az életem?” Azt hittem, hogy szeretnek engem, de tévedtem, illúzió volt minden. Beraktak egy autóba és már vittek is. Vérző szívvel néztem a gazdáimat, ahogy az utcán állnak. Miközben egyre messzebbre haladtunk, annál kisebbnek láttam őket. Tudtam, többet nem látom a gazdáim. Félelem lett úrrá rajtam. „Hova kerülök? Mi lesz velem?” Épp ezen gondolkodtam, amikor megállt az autó. Kivettek a kocsiából, és betettek egy zsúfolt ólba, ahol nagyon sokan voltak. Örömmel mesélték, hogy milyen sok ételt kapnak. Beszélgetésünk során rájöttem, hogy a testvéreim is ott vannak, bár páran hiányoztak. Megkérdeztem: „Hol vannak a többiek?” Azt mondták, akit onnan kivettek, soha nem tértek vissza. Mondtam nekik, ez nem jó jel. A mi társaink az életüket áldozták fel az emberekért. Ki kell szabadulnunk, ha életben akarunk maradni. Azt mondták, nem hiszik el, amit mondok, őket szeretik a gazdájuk, amúgy is lehetetlen, hogy innen kiszabaduljunk. Eszembe jutott a régi gazdám, aki szintén ezt mondta. Azt válaszoltam: „Mindenre van megoldás, olyan nincs, hogy lehetetlen!” Reggel nyílt az ajtó, és rettegünk. „Ma kit fognak elvinni?” Szerencsére senkit nem vittek el. Egy reggel véletlenül résnyire nyitva maradt az ól ajtaja. Mondtam: „Itt a nagy lehetőség, fussunk ki az ólból. Nem tudnak elkapni, mert sokan vagyunk.” S már futottam is. Reméltem, nem veszik észre, és meg tudok menekülni. Egy kerten kellett átfutnom. Lihegtem, s már kis híján feladtam, amikor egy erdőhöz értem. Tudtam, megmenekültem. Gyorsan befutottam az erdőbe. Nem számítottam az ott rám leselkedő veszélyekre, s majdhogynem elvesztettem az életem, ugyanis farkasok ólalkodtak arra, amerre én mentem. Még jó, hogy volt ott egy sűrű bozót, ahova el tudtam rejtőzni. Az erdőben volt sok eledel, így nem éheztem, de nagyon magányos voltam. A jó meleg otthonra gondoltam. Álmomban

sem hittem volna, hogy ilyen helyzetbe kerülök. Egyszer csak ismerős hangra lettem figyelmes. Malackák lármáztak s törték meg a csendet. Eltűnődtem. „Ez nem csak egy illúzió? Vannak itt rokonaim, és nem csak magam vagyok? Utána kell járnom.” Mentem a hang után, s nemsokára rá is leltem a sok kis malackára és az anyukájukra. Épp ettek. Furcsa kis malackák, mert úgy néztek ki, mint más kis malac, de ők csíkosak voltak. Odamentem hozzájuk. Megkérdeztem: „Kicsodák vagytok, és honnan kerültetek elő?” Az anyuka azt mondta, nekik ez az otthonuk. „És te miért vagy itt?” Kérdezett vissza érdeklődve. Elmondtam a történetem, s megkérdeztem, hogy maradhatnék-e velük, mert egyedül félek, és segíthetnék a malackák nevelésében. Örömmel, családtagként fogadtak. Elmesélték, hogy nekik is voltak rossz tapasztalataik az emberekkel kapcsolatban. Többször az erdőbe menve vittek el malacokat, és egyéb állatokat. Az egyik nap rémisztő hangra riadtunk fel. Emberek voltak, és igyekeztek minél több állatot elfogni. Ekkor hangos sírásra eszméltem fel. Az anyuka siratta a malackáit. Az emberek elvitték őket. Mondtam: „Ne keseredj el, ígérem, meg fogjuk őket találni!”

- Hogyan találhatnánk meg? - kérdezte kétségbeesve.

- Menjünk a kocsinyomok után, és meglesznek.

Így is tettünk. Nagyon ismerősnek tűnt a hely. Rájöttem, hogy ott vagyunk, ahonnan megszöktem. És valóban ott voltak a malackák is, hallottuk a sírásukat. Láttam, hogy az ajtót kívülről könnyű kinyitni, ezért odafutottunk, és kinyitottuk mindet. Azok a malacok is ott voltak, akikkel megismerkedtem a menekülésem előtt. Kiabáltam: „Gyertek gyorsan, meneküljünk innen!” A lármára kijöttek az emberek, és azonnal ránk csukták az ajtókat, és nagyokat nevettek rajtunk. „Látjátok, mit tettek? Most mindannyian bajban vagyunk. Higgyetek nekem, nem azért etetnek, mert szeretnek.” Ezt megerősítette az erdőben szerzett barátom is. Most már mindenki rettegett. „Nyugodjatok meg” - biztattam őket. „Biztos van megoldás, csak ki kell várni a megfelelő időt. Van egy tervem. Amikor kinyitják az ajtót, akkor együtt kitódulunk, így nem tudnak elkapni bennünket.” Épp ezen tanakodtunk, amikor benyitott egy ember vödörrel, hogy megetessen minket. Ekkor elkiáltottam magam: „Futás, mindenki fusson ki!” Erre kirohantunk az embereket feldöntve.

Kiabáltak egymásnak: „Fogjátok el őket, nem menekülhetnek!” Együtt azonban sikeresen megmenekültünk. Ujjongtunk örömeinkben. Az erdőben mindenki otthonra talált. A farkasok is messze elkerülnek bennünket, mert összetartunk, és közösen mindent legyőzünk. Én mondtam: „Semmi sem lehetetlen, csak nem szabad soha feladni.” A faluban azt beszélük, hogy az emberek lemondtak a disznóhúsról és zöldségeket termesztettek.

Holécziné Tóth Zsuzsa: Vasi mesék

Van az én páromnak egy nagyon kedves barátja, az András, aki Egyházrádócon született, és Vassurányba nősült. Nos, ez a barát az én nagy mesemondóm, nem egy történetét őrzi már a könyvem is - így hát természetes volt, hogy disznóöléses sztorikért „nem kellett a szomszédba menni”, elég volt őt telefonon felhívni, és máris több tanulságos eset hallgatója lettem.

Az első történet még az ötvenes években játszódott - ennél fogva ezt még ő is csak az édesapjától hallotta gyerekkorában. Szóval azokban az időkben ugye nem lehetett „csak úgy” levágni a disznót, be kellett jeleníteni a tanácson, és be kellett szolgáltatni utána tetemes mennyiségű zsírt és húst a közösbe. Senkit sem érdekelt, marad-e elég élelem a 8-10 éhes szájnak, aki az előírt beszolgáltatást nem teljesítette, bizony akár börtönbe is került, mint az én szegény nagymamám is, akit a tíz gyereke mellől vittek el, mert nem tudta teljesíteni a tojásbeszolgáltatást.

Persze a magyar ember leleményes, megkezdődtek az ún. „fekete vágások” szerte a falvakban, és mivel az emberek ez idő tájt még szalmával pörzsöltek - aminek a lángja ugye a fél falut bevilágította -, kitalálták, hogy megpróbálják fateknőben forró vízzel lekopasztani a disznót, nehogy az udvarban világító máglya elárulja a disznóölést. No most, ez se ment egyszerűen, mert ugye akkora fateknője, amilyenbe egy 170-180 kilós mangalica elfért, jó, ha három embernek volt a faluban, így azután csak a sötét éjszakában lehetett azt kölcsönkérni és hazacipelni, nehogy a falu besúgói meglássák. Mert mindenki tudta, hogy ahová a fateknő

vándorol, ott bizony disznóölés lesz. Így hát a böllérral megbeszélte napra András bácsi is szerencsésen beszerezte a teknőt, és egy-két jó szomszédot is beavattak a tervbe, mert ugye fogó segítség is kellett. A megbeszélés reggelen át is jött a két szomszéd, megitták a fogópálinkát - talán nem is egyet, hanem kettőt -, és valamelyikük közben azt tanácsolta: ha nem akarják, hogy a disznó sivalkodása és a bökést követő hörgés zaja felhívja a falu figyelmét a fekete vágásra, jobb lesz, ha a böllér egy méretes fejszével homlokcsonton vágja a jószágot, mert az akkor biztos rögtön elterül, és nem fog sivalkodni. Ki is mentek az ólhoz, a fogók kívül maradtak - mondván, hogy ha jól céloz, hát le sem kell a cocát fogni - a böllér meg bement és lesújtott: egyenesen a jószág füle tövére, amitől az úgy megvadult, hogy éktelen sivalkodással kitört az ólból, és rohant az utcára, a fogók meg utána. Nem telt bele sok idő, és már a fél falu András bácsi disznóját kergette, amit végül a falu túlvégén sikerült - épp a rendőr portájára - beszorítani. A gazda kénytelen-kelletlen hazakullogott a pányváért (hosszú lánc, amivel kikötik a jószágot legelni), azzal visszavezette a disznót az ólba, és még aznap beballagott a tanácsra a vágási engedélyt megkérni. Nem merte ugyanis megreszkíteni, hogy ezután feketén levágják, mert biztos volt benne, hogy az a disznótor igen sokba került volna neki.

De ha már a szalmával való pörzsölést emlegettük, Andrásnak rögtön eszébe jutott egy másik sztori is azokból az időkből, amikor még nem fatüzelésű vagy gáz pörkölővel pörzsöltek. Ez már később, a hatvanas években játszódtott, de még abban az időben, amikor Rádócon bőven akadtak zsúpfedeles házak. Mivel a pörzsölés úgy történt, hogy a szalmából alapos máglyát raktak a leszúrt disznó fölé, és előfordult olyan eset, hogy az erős szélben a láng tovaterjedt az ólra vagy a házra, szigorú rendelet írta elő, hogy a pörzsölést sem a szalmakazalhoz, sem az épületekhez nem lehetett közelebb elvégezni, mint 50 méter. Emiatt sokszor a leölt jószágot 4-5 markos legénynek el kellett cipelnie egészen a kert végébe, hogy ott majd mindentől kellő távolságban lehessen a disznó szörtelenítését elvégezni. A történethez az is hozzátartozik, hogy a disznóölést Vas megyében is, és nálunk, az Alföldön is „vakhajnalban”

kezdték. Tudja isten, honnan származott ez a szokás - lehet, hogy még a feketevágások időszakából, hogy az a sötétség leple alatt történjen -, de tény az, hogy történetünk is egy téli hajnalon játszódott. Szóval az úgy volt, hogy amikor a „mázsás” (nagyapák így is nevezték a vágásra szánt kisebb disznót) már kint volt a kertben letakarva szalmával, és a gyerekek már őrizték a kis tüzet - melyet fagallyakból raktak, és onnan vitték át a lángot a szalmára -, hirtelen feltámadt a szél. A böllér látta, hogy ekkora szélben nem lehet jól pörzsölni, ezért a gazdának azt javasolta, hogy menjenek vissza a pajta ajtaját leemelni, és kivinni azt is a kert végébe: azzal enyhét tartani. Vissza is ment két fogó segítség meg a gazda, de nem bírták egyedül, így az egyik kisgyereket szalasztották a böllérért: jöjjön már ő is segíteni az ajtót leemelni. A böllér gyorsan ledobta a kecskeszőrrel bélelt nagy kabátját, és ment befelé. Ott azonban, mielőtt a pajtaajtónak nekiveselkedtek volna, a gazdaasszony szemrevaló nagylánya megjelent a finom forralt borral, így hát az emberek előbb ezt megitták - közben évődtek egy kicsit a nagylánnyal -, majd egyesült erővel elmozdították az óriási pajtaajtót, és nagy nyögések között kivitték és felállították a kert végében. Ezután a böllér akkurátusan megszórta a földön fekvő mangalicát még egy adag szalmával, majd annak rendje s módja szerint alágyújtott, és kezében a vödör vízzel meg a súrolókefével várta, hogy a tűz leohadásakor majd megkezdhesse a bőr megtisztítását.

Azonban ahogy a tűz leégett - legnagyobb megdöbbenésükre -, a disznó nem volt seholl! De nemcsak a disznót nem találták, hanem a böllér kecskeszőr kabátját sem, ami nem is csoda, merthogy a téglasoron - amire a disznót fektették - a böllér kifordított szőrös kabátja feküdt, és így azt pörzsölték meg teljesen. És hogy hogyan történhetett mindez? Hát úgy, hogy a szomszéd fiú - akit eltiltott a gazda a lányától - bosszút forralt a barátjával, és amíg a gazda meg a böllér a fogó segítségekkel az udvaron forralt borozgatott, szép csendben elvitték a leszúrt jószágot a kert másik részébe, a helyére pedig kifordítva odakészítették a kecskeszőr kabátot, ami a sötétben a sok szalma alatt egészen disznóformájúnak látszott. A gazda pedig mit tehetett? Túl azon, hogy kifizette a böllér kabátját, még éveken át hallgathatta a macerát a „hamuban sült” nagykabátról.

Andrásunk kifogyhatatlan volt a régi disznós történetekből, így a vasi meséknek van folytatása, de ezeknek a sztoriknak már ő és a családja volt a főszereplője. Tudni kell, hogy a barátunk végtelenül szerette az édesanyját, akit - miután megözvegyült - minden télen magukhoz költöztettek Vassurányba, hogy ne kelljen Erzsi mamának a rossz lábával a kályhába a tűzrevalót hordani, meg havat lapátolni. Persze ez a költözés sosem ment egyszerűen, mert a néni mindig talált valami dolgot, intéz-nivalót odahaza Egyházásrádócon. Történetünk idején pl. azzal húzta az időt, hogy szerinte a malacka nem akart elég nagy lenni, annak a levágá-sát és feldolgozását pedig csak ott, az ő megszokott fészkében lehet-tett jól elvégezni. De az is hátráltatta ezt a költözést, hogy ezen az őszön volt a csípőprotézis-műtétje, ami után 7-8 hétig bizony nem lehet-tett a disznóvágást megejteni, mert Erzsi mamának gyógyulnia kellett, és újra meg kellett tanulnia járni.

Végül aztán sor került a disznóölésre, ami közben a rokonság föleml-ette a régi disznóvágásokat, azt az időszakot, amikor még András apu-kája is élt, és több disznót is tartott. Ezek közül a régi vágások közül az volt a legemlékezetesebb, amelyik 83-ban történt. A disznóölés min-dig nagy családi összejövetelt jelentett, és ugye kellett a bölléren és András barátunkon meg a sógorán kívül még egy fogó segítség is - ez pedig nem más volt, mint Tibi, a szomszéd festőlegény, aki egyben uno-katestvére is volt Andrásnak. Szóval az ominózus napon összejött a család, megérkezett a böllér és a fogó segítség is, és annak rendje és módja szerint 2-3 kupica „fogó pálinka” mellett megbeszélték: milyen jó nagy lett a disznó, harap-e vagy sem, ki hol fogja, ki tartsa a tálat - s persze azt is, jobbra vagy balra döntsék a jószágot, hogy a böllérnek majd a szúrás jól kézre essen. És mivel pálinkát inni ugye legjobb egy cigaretta mellett, Tibi - hogy rágyújthasson - a pufajkáját ráakasztot-ta az akol oszlopára (ez a disznóól előtere, ahol a jószágot szabadon járhatnak, és ott van kint a vályú is, amelyből a moslékot eszik).

Az ólban ekkor öt disznó volt még, hiszen a papa eladásra is, meg a fia-taloknak is nevelt hízót. Közülük kellett a fülénél fogva kihúzni szegény „áldozatot”, amit a fogók tévedésből - vagy a jóféle pálinka hatására - mégse jó oldalra döntöttek, így a szúrás után a jószág hosszasan visí-

tott, az ólban maradt társak pedig persze éktelenül sivalkódtak félelmükben. András rögtön meg is jegyezte „tücsök” Laci bácsinak - akire ez a név azért ragadt rá, mert András kislányát, Verocskát mindig úgy szólította meg, hogy „hogya vagy, kis tücsköm?” -, hogy „most leölöd, vagy csak visíttatod?” Mire a böllér mérgében még egyszer szúrta, majd visszakézből - mint egy szamuráj - úgy rántotta végig az élest kést, hogy majd lefejezte a jószágot, de legalább csönd lett. Az incidens után a férfiak újabb pálinkával vigasztalódtak, majd még mielőtt a pörzsölést megkezdték volna, sorra került a jó forralt bor is. Talán fél óra is eltelt addig, míg Tibi, a fogósegítség el nem köszönt tőlük, mondván, hogy neki ideje dolgozni menni. Ezek után odalépett az ólhoz, ahol a kabátját hagyta, és megdöbbenve látta, hogy a pufajkát az ólban lévő disznók félig berángatták az akolba, és ami még jobban megdöbbsentette: a disznóürülékes szalmán ott hevert a félig szétrágott pénztárcája, meg a vadonatúj bankkártyája. Ez utóbbin sajnos nem is egy fognyom volt látható, így aztán Tibor munkakezdés helyett a bankba tekert el a biciklivel, ahol elmondása szerint:

- A kiskisasszony el se akarta hinni, hogy az a szerencsétlen bankkártya a disznók bosszújának az áldozata lett.

A nap folyamán ezután minden rendben zajlott, említésre méltó talán csak az volt, hogy amikor András felesége, Andika kivitte a forralt bort a böllérnek az udvarra, az „köszönétképpen” a malacpörzsölés után egyetlen mozdulattal lecsavarintott körmét észrevétlenül a köténye zsebébe csúsztatta. Beérve vette csak észre, és persze eldobta, de ettől kezdve még legalább háromszor fordult meg az emberek között az udvaron - és utána mindig talált valamelyik zsebében egy körmöt -, míg végül felháborodva meg nem kérdezte, hogy ezeket miért kapja? Apósa aztán nevetve felvilágosította:

- Hát kislányom, ez az úgynevezett meleg gyűrű, amit azért kapnak a fiatalasszonyok, hogy estére ők is azzal várják az urukat az ágyban. Hanem most már vigyázz, mert a böllérnek még az is szokása, hogy amikor kész lesz a véres hurkának való, odahívják majd, hogy kóstold meg, és ha csak lehet, vagy a homlokodat, vagy az arccockádat majd bemaszaltolják.

No, ezután Andi került a böllért, és nem is történt semmi különös, ha csak az nem, hogy Andrásék kisfia - az akkor még csak kétéves Andris, aki előző nap nagyon készült a szülőkkel együtt a cocaölésre - koránál fogva átaludta az ölés és a pörzsölés idejét, és csak akkor ébredt fel már, amikor a disznó több darabban feküdt a konyhában. Persze rögtön kérdezgette az anyukáját, hogy „De hát hol a coca? Mit csinál a coca?” Édesanyja megmutatta a fellógatott sonkákat, meg a kolbászhusnak valót, hogy „Látod, ez is a coca egy darabja, meg az is a coca egy darabja, és amott a mama épp most teszi be a cocadarabokat sülni a tepsibe.” Ebbe a kisfiú bele is nyugodott, de amikor leültek vacsorához, és a mamája mondta, hogy mindjárt esznek hurkát meg kolbászt, közölte, hogy ő csak „cocadarabot” akar vacsorázni céklával. Ezen persze mindenki jót derült, azon pedig még inkább, amikor a vacsora végén kijelentette: - Ha én nagy leszek, olyan nagy bácsi, akkor olyan nagy pocakom lesz, mint Apusnak, megiszom a sört, és cocát fogok vágni!

Azóta is szállóige maradt a családban, hogy akkor leszel férfiember, ha ezt a három dolgot teljesíted.

No de térjünk vissza Erzsi mamára, akivel ez a történet elkezdődött. A disznóölés másnapján végre meg tudták győzni, hogy össze kell pakolni, Béla jön a Trabant kombival, és majd elviszik a mamát, meg a csomagját Egyházsrádócról Vassurányba. Erzsi mama ugyan még ki akarta sütni a szalonnát zsírnak, és el akarta a lesütött húst is otthon készíteni, de András meggyőzte, hogy azokat majd a zsírosbödönbe meg ládába rakják, felkötik a Trabant tetejére, és majd náluk, Andikával kisütik. Esteledett már, mire a mama a szomszédoktól is elbúcsúzott - lelükre kötvén, hogy ha zajt hallanak a házból, feltétlenül telefonáljanak ám Andrásékhoz - és ha rajta múlt volna, még a temető felé is odakanyarodtak volna, hogy egy imát mondjon az ura sírjánál.

Fagyos decemberi nap volt, korábban már a hó is esett, de az út teljesen száraz volt. Ment is a Béla jó ütemben a Trabant kombival, András még meg is jegyezte:

- Azért ott Söpte és Salköveskút között vigyázz ám, komám, tudod, még az időjárás-jelentésben is azt szokták emlegetni, hogy ott szokott legelőször hóátfúvás lenni.

Lehet, hogy nem kellett volna Andrásnak az „ördögöt a falra festeni”, mert alighogy átértek Söptén, bizony voltak jégbordák az úton, és az egyik kanyar után a Trabant orra keresztbe fordult és elindult az árok felé, ahol bizony szép bukfencet vetett, és megállt a szántáson, éppen kerekkel az ég felé. Eltelt tán pár másodperc, mire András - aki az akkori kb. 150 kg-os természetével a háromajtós kocsi hátsó ülésére volt beékelődve - félve megszólalt:

- Él, édesanyám?

- Élek, fiam - jött a válasz.

- Eltörött valamije?

- Nem tudom, fiam. Nem bírok megmozdulni, mert fog a biztonsági öv.

El lehet képzelni, hogy nem volt egyszerű „tornamutatvány”, amíg a sofőr, majd az ő ülésén keresztül András is kikászálódott a felfordult kocsiából, és szerencsésen kiszabadították Erzsi mamát, akit a frissen műtött combprotézisével, a két mankóval valahogyan mégis felsegítettek a kövesút szélére. Ekkorra persze már volt „nézőközönség” is, legalább négy autó megállt, hogy „mi történt, hogy segítsünk?” Volt közte vassurányi srác is, András őt kérte meg, hogy vigye már haza a mamát, nehogy még meg is fázzon itt az út szélén, aztán a többi autóssal visszatértek a Trabanthoz, amely körül ekkorra már benzinszag terjengett. Gyorsan elhatározták, hogy azt bizony vissza kellene fordítani, nehogy kigyulladjon. Egy škodás keresztbe állt az úton, hogy legyen világítás, aztán nekiveselkedtek a kocsinak és talpra állították. Behorpadt ugyan a teteje, de a gazdája megpróbálta beindítani - ott a szántóföldön -, és sikerült! Ezután szerencsésen kitolták az útra, és úgy gondolták, ők bizony megpróbálnak vele hazamenni, de előbb még András felkiáltott:

- Várjál, komám! Hát a hús meg a zsírszalonna ottmaradt a hóban!

És valóban, a vindöl és a láda tartalma szanaszét hevert a fagyos hóban, de szépen összeszedték, visszarakták az edénybe, és betuszkolták a kocsi hátsó ülésére. Ezután szép lassan hazagurultak baj nélkül. Otthon

úgy látták, Erzszi mamának az ijedtségen kívül semmi baja nem lett, de azért András a biztonságért kihívta a falu orvosát is: ugyan vizsgálja már meg anyukát. A doktor úr jött is, meg is nézte mind a hármójukat, aztán annyit mondott:

- Hát, Bandikám, áldott nagy szerencsétek volt! Én azt mondom, most már nincs más teendő: a nagy ijedtségre igyatok meg egy felest abból a híres körtepálinkádból!

- Még egyet doktor úr? Megittunk mi már vagy hármat a komámmal, mire ide tetszett érni!

Hát eddig tartottak a vasi mesék. Jó volt felidézni a múltat, mosolyogni ezeken a régi történeteken, melyeket kár lenne elfeledni.

Tátos Gyöngyi: Tőfike

Tavaszi hangzavar töltötte be a tájat. Fent, a frissen bomló lombok között a rigók nászfüttyei harsogtak. A baromfiudvarban a tyúkok káráltak, a libák gágogtak. Éva nagy léptekkel rohant hátra a friss zöldség, krumpli és más zöldekkel.

- Haha - szólt Pepe, a nagy gúnár jelzőhangja, ahogy meghallotta az kapu csattanását. Na, erre a jelre az ólak mögötti udvarról előre tódult a baromfisereg. Gyorsan felkapni a legjobb falatot! Pillanatok alatt körbevették a gazdaasszonyt, aki alig tudott lépkedni tőlük. Mivel a disznóól belső helyiségéből nyöszörgést hallott, belépett az ólba. Ahogy a 200 kilós anyadisznó meglátta, megindult a gazdasszonya felé, még jobban nyöszörgött és eldobta magát oldalra.

- Mi van, Tőfike, csak nem fialni akarsz? - lekuporodott a disznó mellé, elkezdte simogatni a hasát, és kedvesen beszélt hozzá. Az meg mintha értené, kicsiket röffentett, és affektálva nyöszörgött.

- Hé, mi van itt? Ennyire ráérsz? Mindjárt itt lesznek a vendégek, te meg disznómasszört játszol? - mondta a férj, aki az ól ablakán kukucs-kált be.

- Mindjárt megyek. Azt hittem, hogy rájöttek a görcsök, mert nyafogott.

- Nagyon jól ismered, hogy mindig nyafog, hogy simogassad a hasát. Menj be, mert Margit néni valami miatt keresett.

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

- Most jöttem ki a zöldekkel. Nem igaz, milyen ideges!
Éva visszament a házba.
- Mi baj van? - kérdezte a nagynénjétől, akin egyáltalán nem látszott meg a kora. A 94. évét tölti be a következő héten.
- Jaj, Évikém, csak azt akartam megkérdezni, hogy van-e itthon olyan fehér por, amit a kávéba szoktak rakni. Marika nagyon szereti, azzal issza a kávéét.
- Nyugalom, minden van. Kávéhoz való tejpor is van, meg tejszín is. Ne tessék aggódni! Menjen be nyugodtan a szobába, és beszélgessenek addig édesapával!
- Jaj, dehogyan van nekem most kedvem beszélgetni apáddal. Neked segítek az ebédet elkészíteni.
- Köszönöm - ölelte meg a nála alacsonyabb nagynénjét Éva -, de minden fő, és el van készítve. Ne féljen, nem hálnak éhen!
Nemsokára megszólalt a kapucsengő. Margit néni vette a botját, és szapora, apró csoszogással indult kifelé a lépcsőhöz, hogy minél előbb köszönthesse a vendégeit.
- Marika, Józsikám! - csapta össze tenyereit örömeiben.
- Hogy ezt is megérhettem!
- Hát bizony, maga mindig oszt nekünk meglepetéseket!
- Ezt most Évikéék találták ki, persze Pista is és én is akartuk. - Gyertek be, éreztétek itthon magatokat a mi kis portánkon! - invitálta be Éva a vendégeket.
- Na, csak nem gondolod, hogy bemegyünk és leülök, mielőtt megnéznék a gazdaságotokat?
- Hát jól van, igazatok van. Előbb nézzetek körül!
Megnézték a baromfiudvart, a hízókat, az anyakocákat. Mikor ott álltak a kerítésnél, Töfi megint elkezdett flegmán nyöszörögni, és lökdöste Éva kezét, ahogy fogta a korlátot.
- Töfike, most nincsen tojás, már kaptál és nem érek rá.
- Te, kihez beszélsz? - kérdezte Jóska
- Hát a várandós kocánkhoz. Nem látod? Lökdösi a kezem és klattyog. Az azt jelenti, hogy tojást kér.
- Na, ne ezt nem hiszem el!

DISZNÓ... 2.

- Éva bement a tyúkokhoz és hozott egy tojást. Odatartotta a nagy disznó orra elé. Az akkorára tátotta a száját, hogy talán egy strucctojás is elfért volna benne. Élvezettel roppantotta szét a kemény héját. Félig hunyt szemei teljes megelégedést mutattak, közben csámcsovga szuszogott, utána aprókat rőfögött. A vendégek csodálkoztak.

- Te nevet adsz a disznónak?

- Igen. Nemcsak ezeknek. Az állatok közül mindnek, akiknek van egyénisége. Az a koca a Manyika, Tőfi lánya. Ő azért szomorú, mert két napja, hogy elválasztottuk a kölykeitől. Ez itt a Kári, a tyúkok szószólója. Kári előre lépett, ahogy Éva leguggolt.

- Na, mesélj, mi történt az udvarban?

Kári félrehajtotta a fejét és elkezdett bólogatva kárálni. Néha hátra-nézett a társaira, mintha megerősítést várna. Éva felállt, és körülnézett. Pepe, hol vagy?

- Ha, haaa - hangzott fel az ólak háta mögül egy libahang, és nagy kiterített szárnymozdulatokkal, lábaival alig érte a talajt, úgy futott a hívásra.

- Na - ugrott el Marika a nagy gúnár elől, mert nemigen szerette, ha belesíp egy gúnár, ami számtalanszor megesett vele.

Nagy nevetésbe kezdtek.

- Pepe nem bánt, ne félj!

- Miért Pepe? - kérdezte Józsi.

- Őt tavaly tavasszal naposan hozta a fiam. S mikor már kint lehetett, állandóan futott Bandi után, és billegetve nagy fenekét apró lábait eszméletlen gyorsasággal rakta egymás elé, hogy Banditól ne maradjon le. Közben egész úton mondogatta „Pe-pe-pe-pe” míg hátraértek. Így lett a neve Pepe.

- Na, menjünk be, mert Margit néni már hajnal óta várja az otthoni híreket, persze titeket is.

- Mikor fial a kocátok?

- Nem tudom! Mindennapos, itt az idő. Már rágja a szalmát. Éppen ma almoztunk bőven alá.

Bandi jött fel a kert végéből.

- Marika, Jóska! Engedjétek meg, hogy bemutassam a páromat, még nem találkoztatok.

Megtörtént a bemutatkozás, és bementek a két kis öreghez. Éva apja 85 éves volt. A fél szemére megvakult, de azért jól tartotta magát. Nagy örömmel fogadta a vendégeket, akik a volt szülői ház melletti szomszédok voltak. Margit néni kislánykorától ismerte Marikát, és később, mikor Jóska udvarolni kezdett, őt is. Mivel neki nem volt gyermeke, így rokonként szerette őket. Ők voltak legközelebb hozzá. Egymást segítették, ha kellett. Margit néni 87 éves volt, mikor Évával összeköltözött a testvéröccse, és ő is ment vele. Nem bírta már egyedül a házat. Földes szoba, budi kint, a hátsó kertben. Csatorna nem volt, csak a víz volt a házban. A használt vizet mindig ki kellett lötyyinteni az udvarra.

Mikor beültek a nappaliba, Marika megszólalt:

- Szóhoz sem tudok jutni az ámulattól. Hogy kerültetek ide?

Éva elnevette magát. Tudod, be akartam bizonyítani az ellenkezőjét annak a közmondásnak, hogy „ÖREG FÁT NEM LEHET ÁTÜLTETNI”. Nézz rájuk! Szerinted nem terebélyesedtek azóta, mióta nem láttátok őket? Megbánták? - fordult a két kis öreg felé.

- Jaj, dehogy - mondta gyorsan Margit néni.

- Láttad, Marikám, azt a nagy kertet, meg a jószágokat? Jaj, hát ezek tiszta Noé bárkáját csinálnak. Itt minden állat van. De mennyit dolgoznak, el sem hiszed!

- Jaj, Margit néni, már hogyan hinnék el, hiszen ők is ezt csinálják.

- Az rendben van, de te sohasem akartál vidékre költözni. Emlékszem, hogy mindig azt mondogattad, hogy te aszfalton születted, el sem tudnád képzelni, hogy otthagyd a várost - mondta Jóska.

- Itt pecáztak a Duna-parton, és megtetszett ez a kis falu nekik. Egy hónap múlva ide is költöztünk. Arra gondoltunk, hogy ha itt lesznek közel, több halunk is lesz. No, azóta se pecázás, se hal. Szerintem újjá születünk. Most, öregségünkre lett nekünk is két gyerekünk. Tudod, hogy Évit sohasem neveltem, mert még csecsemő korában elváltam az anyjától - mesélte nevetve a papa.

- Mikor megláttam a kertet és a szőlőt, a házat, a külön garázst, azt mondtam, hogy rendben. Új életet mindig lehet kezdeni, ha az jobbnak ígérkezik.

DISZNÓ... 2.

- Hát, tudjátok, le a kalappal elöttetek! Mindegyikötök előtt, mert ez aztán ritka esetnek mondható, hogy négy otthonból összeköltözve így megvannak.

- Na, mi megyünk rendezni a dolgokat, ti csak beszélgetsetek - állt fel Éva, és eltűnt a párjával a konyha irányába.

Mikor kimentek, Marika összecsapta a kezét és azt mondta:

- Hát nem tudok észhez térni! Ez a kis senki semmi pesti lány, aki sohasem vágott el egy csirkenyakat sem, most ekkora állományt és kertet visz. Aztán látom, hogy magukat is elrendezi.

- Hát bizony. Sokat dolgoznak szegények, és olyan örömmel csinálják! Az képes behozni az ölében az újszülött malacot, hogy megmutassa nekünk. Olyan aranyos volt, ahogy itt göcögött az ölembe. Csirkét még most sem vág. Meg minden állat levágásánál a leghátsó kamrából kell előcibálni.

- Halottam, hogy az állatokat is elnevezi - nevetett Jóska.

- El bizony. Meg tudjátok, mit csinálnak? Ott vannak az anyadisznó mellett, amikor fial. 13- 14 malacot fialnak általában Nagyon jó anyakocák. Az egyikét, a Manyiét most vitték el a héten. Mind eladták, mert a Tőfinek is a napokban lesznek malacai.

Kellemes ebéddel és beszélgetéssel telt a nap. Kora délután a vendégek elköszöttek, és őszintén gratuláltak mindenhez.

Miután elmentek a vendégek, kimentek ellátni az állatokat.

- Évike, Éva, gyere csak! - hívta Bandi a feleségét a disznóólba. Nézd! - mutatott az anyadisznó farához, ahol éppen gőzölögve kapálódzott egy kismalac. Elkezdett visítani vékony hangján. Bandi leguggolt Tőfi fejéhez, aki aprókat röffentett és nyöszörgött közben. A gazda simogatta nagy kövér fejét és tokáját, az pedig félig hunyt szemével hálásan nézett vissza.

Éva kiszaladt rongyokat, vizet hozni. Nagy ládát készített elő, friss, apró puha szénával, amibe a kismalacokat rakja. Miután Tőfi orrához tette a kismalacot, az megszagolta, megnyalta, és visszafeküdt a gazdája ölében. A kismalac egy darabig ficánkolva kóválygott, míg meg nem szokta az új helyzetet. Belenézett ebbe az új életbe, kifeszített négy lábon állva felemelte kis fejét, és visítani kezdett, mintha azt kiabálná:

- Itt vagyok, megszülettem!

Egymás után szépen csúsztak ki a kismalacok. Éva a koca faránál, András a fejénél biztatták.

Már hét kismalac volt a ládában. Olyan virgoncok voltak, és úgy keringtek, rágták egymás fülét, hogy mosolyogva csodálták az aranyos turcsi orrú, rózsaszínű malackákat. Töfi mindegyiket megérintette, megnézte. De inkább a gazdája kényeztetését választotta, mint bajlódni most a kis jövevényekkel.

Megakadt a fialás. Töfi egyre erősebben panaszkodva nyögött. Éva felhívta az állatorvost és elmondta, hogy mi újság van. Az orvos percekben belül megérkezett és megnézte a kocát. Úgy döntött, hogy kesztyűt húz és felnyúl a csatornába, hátha keresztbe fordult egy malac, és ezért akad el a fialással. Bandi és az orvos valahogy megpróbálták rávenni az anyát, hogy álljon fel. Sikerült is meggyőzni egy tojással csalogatva. Éppen a kesztyűjét húzta le az orvos, amikor az egyik kismalac kiszabadult a dobozból és ki akart futni a nagyvilágba. Amikor Éva elkapta, éktelen visításba kezdett. Az orvos úgy megijedt, hogy a reteszelt bejáraton keresztül ugrott, és kiabált a gazdáknak, hogy „Kifelé!!!”

A hatalmas disznó a visító hang irányába fordult.

- Semmi baj, Töfike. Itt a kis szökevény! - Éva az orra elé rakta a kapálódzó malacát. Az anyja rőfögött valamit, és eldobta magát újra a szalmára.

- De hát, hát én... - hápogott az orvos kívülről.

- Még ilyet nem láttam. Az anyadisznók ilyenkor támadnak, hogy a kölykeiket védjék. Azért kiabáltam maguknak, mert ekkora disznó életveszélyes tud lenni.

Éva nevetett.

- Doktor úr! Ez nem disznó. Ez Töfi - mi együtt fialunk, és majd ha vége lesz, akkor odaadjuk a malacait. Azt ő tudja. Ez a negyedik fialása.

Az orvos elment és megnyugtatta a gazdákat, hogy elő szokott fordulni, hogy pihen egy kicsit az anyaállat és a másik méhlepényről majd később válnak el a malacok. Nemsokára megindult újra a fialás. De az első élettelen volt. Éva kétségbeesetten fújta levegőt az orrába és ütögette a hátát, tornásztatta. Bandi megelégette a nagy igyekezetét.

- Hagyd abba, ne keseredj el! Van ilyen - vigasztalta.

Éva hideg vizes ruhával megtörölte a kismalac testét, fejét, orrát. Az rúgott egyet és majdnem kiesett a kezéből. Meglepődött.

- Él! Hurráá! Él! - kiáltott fel, máris vitte az anyja orra elé, aki elkezdte nyalogatni a kis lustát, és apró töfögésekkel biztatta. Egész virgonc lett percek múlva. Ez volt a nyolcadik. Aztán megint két csodaszép kövérke. Éva felállt.

- Tőfike! Ne szülj addig, ameddig vissza nem jövök. Hírt viszek az öregeknek, mert biztos nem tudják, hogy mi is folyik ideki.

- Tényleg. Nem is tudják, hogy fialásban vagyunk - mondta Bandi.

- Na, siess! Vidd meg a hírt!

- Eddig tíz van úgy-e?

- Te számoltad? - Éva visszalépett, alig tudta megszámolni őket, mert annyira kavarogtak.

- Te, ezek tizenegyen vannak.

- Szerintem már tizenketten - mutatott Bandi az új jövevényre. Éva gyorsan ellátta azt is, és berohant.

- Hát ti hol vagytok, már itt a vacsoraidő, és nem vagy seholl! - zsörtölődött a nagynéni.

- Jaj, bocsánat, vacsora elhalasztva, most fialás van - hadarta Éva.

- Micsoda? Csak nem?

- Csak de, és jelentem, megszorodtunk eddig 12 kismalaccal.

- Jaj! Jó Istenkém, köszönjük neked! - vetette a keresztet örömmel a kis öregasszony, és megölelte Évit, körbeforgatva táncolt, már ameny nyire a kora engedte, aprókat tapsolt a tenyerével, akár egy kisgyerek.

- Akkor menj hamar, majd elintézzük mi magunkat. Csak csináljátok a dolgotokat.

Éva megölelte őket és mosolyogva, örömmel rohant vissza. Már azóta még kettő volt.

Az egyiket megint élesztgetni kellett, de már Éva nem adta fel az előző sikere után. Ezt is sikerült életre keltetni. A többi közé rakva olyan körbekarikázást látott és fülharapdálásokat, hogy elnevette magát.

Bandi felállt, mert elgémberedtek a tagjai, be akart menni. Tőfi panaszosan rőfögött, nem tetszett neki, hogy a gazdája nem simogatja, és

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

nem érzi a melegét. Éva ment a fejéjé, vigasztalta. Mikor visszajött Bandi, megint született kettő.

- Jaj nekem, Tőfike. Most már abbahagyhatod, mert csak 14 csöcsikéd van. Hogyan fogod szoptatni őket?

- Hát, szerintem 15-öt már nem is tud felnevelni - mondta Bandi.

- Akkor majd cumisüvegből etetjük.

- Na, nem tudod, mit jelent az. Éjjel is etetni kell.

- Hát akkor etetem - mondta Éva makacsul.

Megint jött kettő, majdnem egymás után közvetlen.

- Ezt nem hiszem el. Hallottál már ennyi malacról?

- Még nem. De itt, nálunk minden megtörténik - mondta Bandi nevetve.

- Szerinted ez az utolsó?

- Nem tudom. Kérdezzed meg Tőfitőt!

Két faládányi malackupac forgolódott körbe-körbe. Csak apró göcögések és szénazigegés, súrlódások hallatszottak a sarokból. Olyan mozgolódás volt, hogy élvezet volt nézni. Vártak egy darabig, de nem volt semmi.

- Szerintem menjünk be egy kicsit. Aztán meg kitaláltam valamit.

- Már megint mi az, amin töröd a fejed? - kérdezte Bandi

- Mit szólsz, ha Manyit ráveszem, hogy fogadjon örökbe hét kicsit?

Szerintem még lehet teje.

- Hát nem tudom. Harmadik napja választottuk el. Talán még van teje, de nem biztos, hogy idegen malacot el fog fogadni. Ilyent még nem hallottam.

- Megér egy próbálkozást nem?

Bementek. Nagy örömmel mesélték el a szenzációt, hogy tizenhét kismalac van.

Margit néni és a papa vacsorát készítettek a GYEREKEKNEK, ahogy mondani szokta Margit néni.

- Na üjjetek le, ide ni és egyetek! Megérdemlitek, közben meséjjetek - mondta kedvesen. Ettek, és elmondták, mi a tervük. Négyen nagy örövendezésben voltak. Margit néni alig várta, hogy felhívhassa telefonon Marikáékat, hogy elújságozhassa, hogy a portán 17 új élet született, míg ők hazafele tartottak.

Bandi és Éva kimentek az ólakhoz. Éva azt mondta Bandinak, hogy jól erősen simogassa meg Manyit, hogy a tenyere átvegye a koca szagát. Éva meg elkezdte fejni a kocát. Az engedte is. Mindjárt eldőlt az is, ahogy a gazda simogatni kezdte hát, még ahogy a csöcseit masszírozta a gazdaasszony. Egy kis edénykében pár csepp tejet fogott fel. Bement a kismalacokhoz. Bandi kiemelt egyet és elkezdte simogatni a hátát, a fejét. Éva a tejbe belemártott egy kis vattát, és a malacka száját, orrát megdörzsölte vele. Az majdnem felcuppantotta a tejjel itatott vattát. Alig tudta megmenteni.

- Na, vidd gyorsan!

Bandi a malacot lerakta Manyi elé, és futott vissza a következőért. Gyorsan csinálták a kitalált mentőakciót. Hat kis malacot vittek át Manyihoz, aki szemmel láthatóan nem bántotta a kismalacokat, körbejárta, szagolgatta, kotorgatta őket. Majd az utolsó előttinél Bandi felkiáltott.

- Évi, Évi, gyere gyorsan! Nézd, elfogadta és eldőlt!

A malacok futkároztak a csöcsei között és válogattak. A gazdák egymást átölelve teljes szájszélességnyi mosollyal bámulták és hallgatták az apró anyai rőfögést, ahogy az anyakoca hívja a malacokat. A malacok meg elkezdtek cuppogni, szuszogni, nekiálltak életük első nagy teendőjéhez. Életben maradni. A hetedik is oda került. Még így szorgoskodtak, közben Tőfit is megsimogatták. Az nyugodtan feküdt. Nem zavarta, hogy ki-be járkálnak a gazdái. Majd Éva a koca farához nézett. Odaugrott, és egy szép nagy malacot emelt fel. Teljesen élettelen volt. Hiába élesztgette, nem akart mozogni. Elkezdett sírni. Bandi nem győzte vigasztalni. Magát hibáztatta, hogy nem figyelt oda, ha talán azonnal tornáztatja, ez is élne.

- Ne légy telhetetlen. Neked semmi sem elég? Mi van azokkal a disznókkal, amik egyedül fialnak? Ez csak kivételes eset, hogy mi ennyire szeretjük az állatokat. Talán ha ma nem vagyunk itt, lehet, hogy három élettelen lesz. Ez a természet rendje. Egyedül nem tudná felnevelni úgysem.

- Nem azért sírok, hogy nem elég, hanem mert elpusztult. Ha odafigyelek, élhetne.

- Nyugodj meg! Ma már éppen eleget mentettél meg. Ha csak arra a hétre gondolok, már az is szép szám.

- Nyugodj meg és add ide!

Majd eltemetem.

Odaengedték Tőfihez a kismalacokat, hogy azok is keressék meg a maguk tejcsarnokát.

Volt, amelyik puszkolni ment először az anyjához, aztán keresett cumit magának. Volt, amelyik ellökte a tesóját, mert ő áhította a legnagyobb didit. A végén mindegyik elcsöndesedett, és mellső kis mancsukkal dagasztották anyjuk emlőit, hogy minél jobban folyjon a tej.

Hát igencsak mozgalmas nap volt. A kisöregeknek másnap bevitték az egyik legszebb malacot. Pár percig dajkálták, míg az túrte. Margit néni elálmélkodott a Manyin, hogy elfogadta az anyjának a hét kis malacát, Manyika lett a testvérei mamája.

Holécziné Tóth Zsuzsa: Fekete a disznó

Egyszer régen, nagyon régen
disznót vágunk a pincében.
Nem volt ez akkor nagy csoda,
és beszolgáltatás az oka.
Mert ha disznód úgy levágod,
hogy nagy részét le nem adod,
börtönbe mégy, mert a szervek
népellenségnek neveznek.
„Hatalommal gyün a bíró,
nem nézi, hogy hány a síró*...”
Ezt nemcsak a nóta mondja,
nagyapád még halkán súgja:
így volt, lányom, nem túl régen,
tanúm rá a hold az égen.
Kamrába csaltuk a mázsást**,
ott evett répát és csávást.
A malac így el nem szaladt,
a titok meg titok maradt.

És hogy ne hallják a vágást,
vödröt vertünk, lármát csaptunk,
nem pörzsöltünk, kopasztottunk.
Teknőben forráztuk az ártányt,
pincében töltöttünk hurkát,
kéményben füstöltünk sonkát.
Nem hívhattunk sógort s komát,
mert ki tudja, ki besúgó, ki az irigy, az áruló?
De ahogy az este eljött,
sok éhes száj betömődött.
Tort ültünk szegény malacon,
jólesett az nekünk nagyon!
Bár a vágás fekete volt,
fő, hogy senki meg nem lakolt.
Most a kandallónál ülünk,
és a múlton eltűnődünk:
szomszéd szomszédot jelentett?
Magára vett ilyen terhet?
Élni akart, mit tehetett:
ember embernek farkasa^{***},
s nem korgott az üres hasa.

* *kortesdal a kossuthi időkből*

** *kisebb súlyú vágnivaló disznó népies elnevezése*

*** *régi latin szólás vagy közmondás*

Klotz Mária: Keresztelő

Történelmi idők jártak akkoriban. 1957. január 22-én születtem, és akkor már a bosszú időszaka tombolt. Az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseit bebörtönözték, mindenkit figyeltek. Mindenki gyanús volt, aki élt és mozgott.

Nálunk az volt a szokás, hogy a gyermeket, születése után nem sokkal, megkeresztelték. A mi családunk katolikus lévén nem sokat várt, édes-

anyám eldöntötte, keresztelőt tartunk. A leányvári pappal meg is beszélte a szentség időpontját, és otthon is szervezésbe fogott. Nagyszüleim és keresztszüleim Pilisszentivánról érkeztek, ugyanis az anyai rokonaim onnan származtak, ott laktak.

A disznóólban két kis malac rőfögött, de az egyik áldozattá vált. Őt szemelte ki anyukám, mert húst akkoriban nem lehetett a boltban kapni. - Az ő húsa kerül az ünnepi asztalra - mondta. Úgy is történt.

Szombaton megérkezett Jóska bácsi, aki hentes lévén levágta a malacot. A pincében történt az állat leszúrása, akkor még hegyes, éles késsel. Az állatka száját édesapám befogta, még egy vastag ronggyal is betapasztotta, majd a hentes szíven döfte. Nem sokáig szenvedett, még csak nem is visított, pláne nem hörgött. A halálos aktus elvégzéséhez azért választották a pincét, mert akkoriban tilos volt a disznóvágás. Ha valaki elárulta, hogy ez történik, akkor a hús nagy részét a tanácsnál be kellett szolgáltatni. Anyukám úgy gondolta, túl kicsi ahhoz a malacka, hogy a felét még el is vegyék tőlünk.

A hentes, édesanyám testvére azt mondta a vágás után: nagy disznó nem lesz belőle, de a kismalac húsa finom csemege lesz a keresztelőre.

A hentes és segítői leforrázták, majd megtisztították a kis állatot. Feldarabolták. A csontjából húsledes készült, finom, otthon gyúrt cérnametélt tésztaival. Zöldség is el volt vermelve a pincében, az anyukám mindig homokba rejtette a sárga- és fehérrépát, sőt a krumplit is. Még aznap megfőzte a levest, hogy másnap ne kelljen rá időt szánnia. A többi húst megsütötte és finom krumplit készített hozzá. Savanyúság is mosolygott a spájzban, hiszen jó háziasszony lévén minden nyár végén rakott el eleget, ahogyan befőttet is dunsztolt és lekvárt is főzött.

Vasárnap a legszebb ruháját vette fel a család minden tagja, anyukám rám is hófehér réklit, rugdalózót, kiscipőt és sapkát adott. Még a nyakamban egy csipkés dísz is tündökölt. Bekötött a hófehér pólyába, betekert egy rózsaszín kispokrócba, és már indultunk is a templomba. A tízes mise után megkereszteltek. Állítólag sírtam egy kicsit, amikor a pap megöntözött a szenteltvízzel, de utána megnyugodtam. Hideg volt akkoriban, zimankó. Hó éppen nem esett, de jégvirágok lógtak a fákról.

A ceremónia után sebesen vették a lépéseket rokonaim, siettek haza. Nagyon féltett anyukám, nehogy megfázzak.

Otthon tisztába tett, megszoportatott, majd lefektetett. Szintén nagy titokban megkezdődött a keresztelői ünnepi ebéd elfogyasztása. Nagypapám nova és otelló szőlőből saját készítésű bort is hozott, így az is az asztalra került. Nagymamám, mindenki nagy örömére, háromféle süteményt hozott, és még anyukám is sütött bejglit és Horthy-lepényt, amelyekből mindenki csemegézett. Zene és éneklés nélkül, de az egész család jól érezte magát.

A család szokásait, hagyományait nem tudta tőlünk elvenni senki. Kicsit óvatosan, de mégis lezajlott a keresztelőm, és még malachús is került az ünnepi asztalra.

Hányszor elmesélte anyukám a történetet a rózsaszín kis malackáról! Ma már kevés családban tartanak keresztelőt, sőt mennyi minden megváltozott! És szerencsére már malacvágást sem bonyolítanak a pincében...

Kalocsa Zsuzsa: Hajtóvadászat emlékei

Már húsz éve annak, hogy a tél végén megrendezett vaddisznó-hajtóvadászon vettem részt. Szép, napsütéses időnk volt. A kopasz fák ágain varjak gubbasztottak, néha-néha hallatták csak a hangjukat. A hófoltok néhol még látszottak az erdő árnyékos oldalán.

A szél megbújít a bokrok között, halk neszével ébresztette az alvó madarakat és vadakat.

A vadászház udvarán volt a gyülekezés és az eligazítás. Majd utána a helyszínre, a vadászandó területre igyekeztünk.

Szombat lévén a meghívott vendég vadászok is eljöttek, 19 vadász, 22 hajtó és 7 kutya, 3 részre tagolva, azaz hajtásban indultunk meg a területre.

A sorszámhúzás döntötte el, ki melyik lőállást foglalhatja el. A lőírányt külön jelzésekkel rögzítették és ismertették. A sorszám mellé minden vadász kézhez kapott egy „hajtás-vázlat térképet”, az egyértelmű eligazodás végett. Ezenkívül fontos volt a figyelemfelhívás a balesetve-

szélyre, a láthatósági mellények használatára, az érvényes vadászati igazolványok meglétére, a józan állapotban való megjelenésre.

Az első hajtásban férjem, én és még három vadász elindultunk a csali-tos árokpart szélén. A felvezető elirányította a kijelölt helyekre a vadászokat, majd a hajtók igyekeztek megkezdeni a munkájukat úgy, hogy kezükben a botokkal zörgették a bokrokat, hogy a vad a bozótos helyekről induljon meg.

Férjem halkán súgta, hogy figyeljek, mert bármikor jöhet a disznó, ne lepődjek meg.

A sűrű, fás terület felől hallani lehetett a robajjal közeledő hangot. Nagy volt az izgalom, mert perceken belül előttünk tűnt fel a konda.

Amerre szaladtak a disznók, úgy hallottam a puskalövéseket. Egyik disznó a Feri bácsi felé közeledett, férjem kibiztosította a puskát és lőtt.

Nem messze tőlünk a bokros részről még két süldő szaladt rémulten. Az egyiket sikerült eltalálni, a másik gyorsabb volt, az eltűnt a szemünk elől, valószínű egy dombhajlat mentette meg az életét.

A hajtók mikor érkeztek a terület végére, a hajtásnak akkor lett vége.

A második hajtásban is esett vad, két disznó (süldő) az egyik sebzett, törött lábú.

A hajtásokból álló vadászat eredménye 6 disznó, ebből 3 nagytestű kanból, (közepes agyarakkal) 3 süldőből és 2 rókából állt. A terítéket körbe diszítették fenyőágakkal és a két végén máglyát gyújtottak. A vadászok és a hajtók körbeállták a terítéket, és levett kalappal tiszteletüket tették az elejtett vadak előtt, vadászkiért kíséretében.

A fővadász a vadászatról jelentést adott a Vadásztársaság elnökének és a vad elejtőinek a „töretet” átadta. Igazi ünnepi pillanatok voltak ezek a percek.

A három nagytestű kant a vadásztársaság leadta, a három süldőt vadászok között vadászrésznek felosztották.

A fővadász megköszönte mindenkinek a vadászaton tanúsított magatartást, hogy az utasítást, a szabályokat betartották, így senki nem veszélyeztette vadásztársát. Az eredményes vadászathoz nagyban hozzájárult a kutyák ügyessége, a hajtók igyekezete és a vendégvadászok fegyelmezettsége.

DISZNÓ... 2.

A terítéket közös erővel a szekérre rakták, majd a vadászházhoz indult a népes gyülekezet.

Az ünnepség ezzel még nem ért véget, mert a vadászháznál kondérban készült a finom gulyás.

A gulyást egy-két pohár borral öblítették le a vadászok, miközben újból és újból felidéztek a vadászat élményeit. Ki mit látott, tudott-e lőni, vagy elhibázta, a róka hogyan futott a puska elé, vagy éppen oldott kereket.

A napsütéses időben csodálatos látvány volt a tisztásra kijövő szarvasbikák agancsa, ahogy megvillant rajtuk a napfény. Ijedtükben gyorsan visszanyargaltak az erdei bűvőhelyeikre.

Az élményekben gazdag, vadászizgalommal teli, véget nem érő szombat délutánon a vadászok a felszabadultság és az öröm pillanatait élték át.

A vadászat történéseit, emlékeit máig őrzöm.

Az élmények hatására íródott akkor az alábbi versem:

Vaddisznó-vadászat

Elérkezett a várva-várt nap,
minden vadász egy sorszámot kap.
Fővadász eligazítást tart,
melyet ma mindenki betart.
Lőhető vaddisznó, róka,
és még megsebzett vad!
Kürtszó jelzi a hajtás kezdetét,
felvezető mutatja az irány menetét.

Kutyaugatás követi a vadászokat,
bokrokból felriassza a vadakat.
Vadászok a puskát csőre töltik,
hosszú csend, még semmi nem látszik.
A hajtók néha meg-megállnak,
a vadak nehogy megiramodjanak.
Hallatszik már a disznó hangja,
fut a konda apraja-nagyja.

Jobb oldalt a lövés már talál!
Mögöttes csoport lassan megáll.
Kutyaugatás, örömkialtás,
malacsivítás, hangzavar támad,
anyadisznó majdnem emberre támad.
Sajnálja kicsinyét, menteni akarja,
nem sejtji, lövés vesztébe rohan ma.

Indul a csapat, erdőt körbeveszik,
minden zegzugát végignéznek.
Esett vad bőven, szekérre rakják,
elejtőnek töretet a végén átadják.
Szép volt a nap, gazdag a zsákmány,
vadászoknál ez már hagyomány.
A vadászok mesélnek-mesélnek,
míg egymástól el nem köszönének.

Holécziné Tóth Zsuzsa: Repülő káposzta

A közelmúltban disznótorost készítettünk a férjemmel. Csak egy kis hurka-kolbászt és némi májast - nem úgy, mint gyerekkoromban! Hiszen az volt az igazi, amikor a saját nevelésű, gömbölyűre hízott „mázsást” vágta le a család, általában fogadott böllérrrel, mert sem az apukámat, sem a nagyapámat nem vitte volna rá a lélek, hogy azt a szép és szelíd jószágot maga szúrja le.

Gyerek voltam még, talán 8-9 éves, amikor az az emlékezetes eset történt, amelyről most mesélni szeretnék. Mivel az ölést én magam a világ semmi kincséért meg nem néztem volna - legtöbbször az ágyból, a dunyha alól se bújtam ki, amíg szegény disznó ki nem múlt -, a reggel történeteket csak elmondásból tudom. Az történt ugyanis, hogy az egyik fogó segítség - Sándor bátyám kisebbik fia, a Pista - véletlenül nem csukta be az akol ajtaját, így a koca ki tudott menekülni. Pista pedig - látva, hogy a jószág el fog szaladni, megpróbálta hátulról elkapni a füle-

it. Ennek aztán az lett az eredménye, hogy a másfél mázsa körüli ártány úgy vágtatott ki az ólból, hogy a fiú a hátán hasalt - a rokonság nem kis derűtségére. A disznó vitte egészen a kútig, ahol viszont a vályú alatti pocsolyába ejtette, és elmenekült a bekerített gyeptúlsó végébe. Persze, hogy ugratták szegényt, hogy ugyan mit akart úgy hasmánt a jószággal, tán bizony lovaglőleckét akart venni rajta?

Ha jól tudom, a végén az ólban lévő másik kocát vágták le, azt, amelyik még hízhatott volna, mert a kiszemelt áldozat talált a kert végében egy rést a kerítésen, és azon át úgy elment, hogy csak az esti moslékos vödör zörgetésére került elő.

A disznóvágás maga rendben zajlott, a környékbeli tanyákon élő rokonok mindig összefogtak, hogy estére kelve még a zsír is kisüljön, és a disznótorra legyen kész az orjaleves, a savanyúhagymás májpörkölt, töltött káposzta és a sült hurka-kolbász. Sőt a levágott disznó hájának felhasználásával még a diós és lekváros hájas is elkészült. Nálunk az ilyen disznótorok mindig nagyon vidám hangulatban folytak: a fiatalok egymást ugratták, az elfogyasztott forralt bor és jóféle pálinka hatására pajzán vicceket meséltek egymásnak a szomszédok. Arra is emlékszem, hogy ebben az évben a böllér az unokanővérem vőlegénye volt, és vacsorára az apósjelöltet, Matyi bácsit is meghívták. És hogy ez miért vált olyan emlékezetessé, hogy még most, ötven év távlatából is felelgettük kolbásztöltés közben? Hát a vacsora miatt, amelyen - annak rendje és módja szerint - szépen feltálalták előbb a levest, majd a pörköltet, és utána a mi Juliskánk odapattant a töltött káposztás tállal a vőlegénye elé:

- Nézd csak, drága Lajoskám, azt a jó nagy töltést vedd ki a tetejéről! Te voltál a böllér, téged illet a legnagyobb szárma.

- Köszönöm szépen, kincsem, de én inkább apukámnak engedem át az elsőbbséget: vegye csak ki apám, maga a rangidős - mondta, és továbbtolta a tálat az apja elé.

Látszott Juliskán, hogy nagyon meglepődött, sőt meg is ijedt, de nem mert tiltakozni. Így aztán Matyi bácsi átvette a nagykanalat, és a tányérjára helyezte a felkínált szép nagy töltést, majd némi aprókáposztát merve hozzá, elkezdte bontogatni a töltelék bundáját, amiből ettől

huss - ijedt szárnycsapásokkal egy veréb repült ki, egyenesen a fény felé. A következő pillanatban a petróleumlámpa búrája hangos csörömpöléssel tört össze a konyha kövezetén, a szárnyak keltette huzat pedig eloltotta a lámpát.

- Jaj, Istenem! - sikított Juliska. - Bizony Isten, nem apukának szántam azt a szármát! Nem is tudom, Lajos, miért nem fogadtad el? Most szégyenben maradtam - mondta szegény a sötétben már pityeregve.

Nem tudom, ki, és mikor találta ki, de állítólag drága édesapám volt az egyik kivitelezője a tréfának: esteledvén, amikor a verebek a nádtető alatt elültek, ő volt az, aki létrával odalopakodott, és megfogott egyet közülük. Betették a szakajtó alá, és amikor kész lett a töltött káposzta, egy szép nagy főtt káposztát kibontottak, abba csomagolták tálalás előtt szegény ijedt verebet, és a tál tetejére helyezve még egy kis száfttal is meglocsolták, hogy ne tűnjön föl a turpisság. A fiatal böllérnek szánták, eszükbe sem jutott, hogy rosszul sülnhet el a tréfa.

Néhány percet várni kellett, amíg édesanyám az ún. „nyári konyhából” felhozott egy másik lámpát és azt meggyújtotta, csak ezután lehetett az üvegszilánkokat összesöpörni, és a szégyenkező Juliskát a vőlegényének össze-vissza csókolni, miután az apósjelölt is megerősítette:

- Nem dől össze a világ ettől a tréfától, lányom, tudom én, hogy nem nekem szántad! Láttam én már hasonlót, csak ott két nagy nyers krumplit csomagoltak bele a szármába. Azt kínálták oda a Kis Sanyinak (a falu hivatalos hentesének), az meg mohón ki is vette mind a két nagy káposztát, aztán csodálkozott, hogy miért nem bírja a villát beleszúrni.

Sok éve már, hogy elköltöztünk a jakabszállási tanyavilágból, nagyon kevesen élnek már azok közül, akik még emlékezhetnek a „repülő káposztára”. Azért is vetettem papírra, hogy ne nyelje el teljesen a feledés homálya az ehhez hasonló falusi történeteket.

Sárváry Mariann: III. Hógolyó bukása

Az Állatfarmról elüldözött Hógolyó unokája III. Hógolyó néven mangalica-birodalmat alapított egy tölgyfaerdő közelében. A hely ideális volt: csön-

des, távol az emberek világtól, élelemmel teli, patakkal és dagonyázóhelyekkel a közeli makkos erdőben. Elnevezte Tölgyfamajornak.

III. Hógolyó háremében sok életerős, vonzó idomú és csalogató feromonokat kibocsátó emse élt. Birodalmának utódlása így biztosítva volt. Nagypja tulajdonságai közül örökölte a bátorságot és az előrelátó képességet. Fiatalon elhatározta, hogy olyan élőhelyet alakít ki mangalicatestvérei számára, ahonnan nem fognak elvagyódni. Nem lesz erőszak, átverés, ideológiagyártás a visszaélések leleplezésére. A növekvő létszámú Tölgyfamajorban azonban nem tudott mindenki kedvére tenni. Kezdeti rajongói egyre többször fogalmaztak meg kritikát vezetői viselkedésével szemben. III. Hógolyó felvértezte magát ezekkel szemben, hiszen nagypját is örökké hibáztatták.

Egalizációja kettős mércén alapult. Ha valaki külön elbírálást kért a maga számára, mindig ezt mondta: „Ha neked megengedem, másnak is meg kell engednem.” Azonban voltak olyan mangalicák, akikről mindenki tudta, hogy sok mindent megtehetnek számonkérés nélkül. Mr. Jones elvárásainak mindenáron meg akart felelni III. Hógolyó. Ne kerüljön sok pénzbe a mangalicatelep fenntartása, ezért csak olcsó javításokat engedélyezett. Mr. Jones takarékosági intézkedéseit gondolkodás nélkül végrehajtatta. Birodalmában csak egymás között mertek őszinte véleményt kimondani a telep lakói. III. Hógolyó mindig kollektíven szidta le a gyűléseken őket. Folyton elmondta, hogy mit nem csinálnak elég jól, de nem fáradozott azon, hogy behívja az illetőket vezetői lakhelyére személyes beszélgetésre. A hangulat rossz volt, egyre többen kerekedtek fel más élőhelyet keresni. Ezt a vezér úgy magyarázta az ottmaradóknak, hogy a távozó életkörülményei megváltoztak, ezért megy el. Az elköszönők sosem merték bevallani, hogy III. Hógolyó kisstílusú viselkedése miatt távoznak. Egy idő után már el sem búcsúztatták őket. A vezér úgy érezte, hogy aki elmegy, az elárulja a Tölgyfamajort.

Hiába örökölte nagypja előrelátó képességét, mivel ez kimerült a Mr. Jonesnak való megfelelni vágyásban. Szeretett emségi lassan nem benne látták a férfiideált, igyekeztek kibúvót találni a párzási időszakban. III. Hógolyónak egyre fogytak a hívei, de a problémákkal nem akart szembenézni. Kevés talpnyalója és információszállítója elfeledtette fi-

atalkori céljait. A virágzó mangalicatelep helyett egy keserűséggel teli helyet működtetett. Mindenkit keményen dolgoztatott, de az elért sikereket jórészt magának tulajdonította. Mr. Jones elégedett volt vele, mivel meghosszabbította a megbízatását. A vezérválasztáson kihívója alulmaradt, aki jobbnak látta a kudarc után odébbállni.

Egymás után teltek az évek, a gyűléseken mindent megszavaztak és sohasem szólalt fel senki.

III. Hógolyó felett is eljárt az idő. Férfias megjelenésébe bezavartak az öregedés jelei: egyre több ősz sörte keveredett a pofaszőrzetébe, izmai megereszkedtek, lábai meggyengültek. Hallása, látása megromlott. Már nem is emlékezett arra, hogy milyen célokat tűzött ki maga elé. Tölgyfamajor közelében egyre több jól vezetett mangalicabirodalom jött létre az eltávozott testvérei vezetésével. III. Hógolyó még mindig hamis világában élt. Alig beszélgettek vele, társai inkább kerülték.

Egyszer álmában megjelent neki a hősként viselkedő nagyapja. Másnap sokat töprengett azon, vajon milyen üzenete lehet a szokatlan jelenésnek. Harmadnap már beszélt is hozzá:

- Használd a bátorságodat arra, hogy visszavonulj!

III. Hógolyó életében először tisztán látta magát kívülről. Rájött, hogy azal teszi a legtöbbet mangalicatársaiért, ha hátralép. Fogta magát, bekocogott az erdőbe kedvenc dagonyázóhelyére, többször is megmerítkezett a jótékony sárban. Egyre távolabbról hallotta emségi pletykálkodását, akik éppen őt beszélték ki, hogy mennyire megöregedett.

A vezérhez már nem ért el a bántás, egyre nehezebben lélegzett, s közben lepergett élete filmje malackorától kezdve. Anyja mindig kiválasztottként kezelte, de hát mire is vitte?

Homályosan még észlelte, hogy nevén szólítják. Kétfelől hívták: szölongatták a patak partjáról és a másik irányból, távolról integetett felé Hógolyó, a példaképnek tekintett nagyapja. Nem gondolkodott, inkább megadta magát öregapja invitálásának.

**Kortárs magyar irodalom oldal a Facebookon:
<https://www.facebook.com/kortars.magyar>**

Páncsics Hedvig: Rőfifutam

Az úton elgondolkodva bandukoltam.
Valahonnan éles visítást hallottam.
Ijedten azon nyomban megfordultam,
Egy disznó szaladt riadtan a nyomomban.
Követte őt felbőszült böllérek serege.
Kurta lábait szaporázta szegényke,
Tekintetén látom esetlen segélykérését,
Mellé szegődve tereltem minden lépését.
Disznóvágás elől sietve menekül.
Ne félj, malacka, nem vagy már egyedül!
Meg kell mentenem, ezt már látom...
Gyere gyorsabban, kis barátom!
Hazaérve kertemben a kaput feltépem,
Mosolyogva biztatom, hogy ne féljen.
Nyugodtan fújd ki most magad,
Minden üldöző házon kívül marad!
Mevakarom kedvesen a füle tövét,
Hálásan csukja le mindkét szemét.
Mostantól kötődésünk olyan szoros!
Rőfikém, nem lesz belőled disznótoros!

Kutasi Horváth Katalin: Kegyeletdöfés

Disznónak nézel, döfködsz.
Jó éles köszörült késed.
Nem téged illet húsom,
Te mégis úgy ítéled.
Hirtelen böllérem lettél.
Az élet sója a tálban.
Fakanál kavarná vérem,
Tartsd csak az edényt szépen!

Vaktában vagdalod testem,
Nem tudsz jól odaszúrni,
De forgatod bennem pengéd,
Egyszer majd csak elvérzek!
Forrázó teknődben forgok.
A láncok bőrömbbe vágnak.
Vigyázz, rám ég a szőröm.
Kapard le hamar, várnak!

Nem érdekelt a sorsom.
Nem tisztítottad ólam.
Te ugyan nem tápláltál,
Magadat hizlaltad inkább.
Felkavarod a vérem,
Megveted szerénységem.
Kikerülhettelek volna,
Hagytam, hogy belém bökjél.

Nem értem gőgös vérszomjad,
Megperzselsz újra meg újra.
Vártad, hogy elfeküdjek,
Elterüljek a porban.
Felkoncolsz akár élve,
Ne hagyjuk most már félbe,
Erőtlen, ájult és bódult,
Több sebből vérzik lelkem!

Rénfáról lógok le hosszan,
Sikár kefédet érzem.
Dörzsölt vagy, ezért dörzsölsz.
Felhasítod erényem,
Kifolyik maradék vérem,
Egyértelműen végem!
Tisztára én moshatnám
Bemártott tisztességem!

Felemésztett az élet,
Nem tudom feldolgozni,
Dolgozd hát te fel a testem,
Darabold csak a húsom,
Csontig hatoljon bárdod,
Idegeim se féltsed!
Darálj csak, őrlődtem úgysis,
Belezz ki, vájld ki a májamat!

Zsíromból főzzél szappant,
Hátha megtisztulsz tőle,
Beleim mosd át többször,
Hisz sokat emésztettek.
Ne kímélj, most már mindegy,
Abáld csak bátran húsom,
Folytasd csak, amit elkezdted,
Lesz szalonna, sonka, orja...

Hurkáim ízleni fognak,
Kolbászom ízesítsd borssal,
Savadban volt már részem,
Egyre csak mart a bánat.
Felpaprikáztál néha,
Terveid üstben forrtak.
Töpörtyű tepertő lettem,
Szűrőn is jól átnyomtál.

Fülem, farkam behúzva,
Bőrkérem a zománctálban,
Körmömre koppintottál,
Mentem a kocsonyába.
Szapulókádba tettél,
Mily sokszor megvetettél,
Kéménybe akasztottál,
Kedvemre füstölögtem.

Nem szántál áldozatként,
Nyugalmad oly halálos,
Darabokban már minden,
Nem állunk össze egygé.
Disznóság volt, mit tettél,
Kegyelmet felejtettél,
Felemelted a törőd,
Szíveden nőtt a szőröd.

Disznónak néztél, döftél.
Nem egyszer, hanem százszor.
Elég éles volt késed,
Ahhoz, hogy megkíméljél.
Miért lett torom oly gyászos?
Kegyelemdöfésre vártam.
S mit kaptam helyette mégis?
Kegyeletdöfést a hátba!

Szabó Edit Irma: Disznóságok...

Kiskonyha polcán
disznóságok sora...
Tepertő, hurka,
szalonna és sonka.
Füstölgőben kolbász,
zsír a bödönben,
toroskáposzta fő
régi tűzhelyen.
Remeg a kocsonya,
benne füle, farka.
Itt a kezem, nem disznóláb,
csapj a tenyerembe!
Legyen hát szerencséd,
hisz ez a disznó éve!

Szűcs Terézia: Egy disznó tanításai

A dombok között meghúzódó piciny falucska képeslapra illő képet mutatott karácsony közeledtével. A templom a település közepén állt, és tornyával vigyázta a körülötte meghúzódó házakat. A havas vidék és füstölgő kémények látványa szemet gyönyörködtető látványt nyújtott. Az arra járó emberek csak onnan tudták, hogy valódi az eléjük táruló látvány, hogy néha megszakította a csendet egy-egy kutya ugatása, vagy a templomtornyó órája jelezte az idő múlását. Öreg kis falu volt ez, lakosai nagyrészt gazdálkodásból éltek. Piciny főtere a templom előtt terült el, és itt kapott helyet a posta, a vegyesbolt, az orvosi rendelő és a kocsmá is. Ezen a téren hetente egy alkalommal piacot is tartottak. A piactag programnak számított a helyiek között, mert ilyenkor nemcsak vásárolni mentek, hanem ez volt a közösségi élet színtere is. Az asszonyok ilyenkor kivételesen bementek a kocsmába és megbeszélték apró-cseprő problémáikat. Kipletykálták a szomszéd falut, recepteket cseréltek, megbeszélték, hogy kinek mije fáj. Egymásra licitáltak abban, hogy ki a betegebb és ki dolgozik többet. A férfiak hagyták az asszonyokat lármázni, csendesen iszogatták borait. Bezzeg, ha nem volt piactag, olyankor aztán volt hangoskodás a kocsmában! Persze az asszonyokhoz hasonlatosan ők is egymásra licitáltak, csak az ő témáik azok voltak, hogy kinek gyűlt össze több szalmája, ki mennyi fát vágott. Így karácsony táján a legfőbb kitárgyalni való az volt, kinek van nagyobb disznója, ki mikor vágja le, hogy karácsonyra már friss hús kerüljön az asztalra. Egyeztetették egymással, ki, kinek meggy segíteni, nagy komolyan megszervezték az eseményeket.

A kocsmá egyik sarkában mindig ott üldögélt három cimborá. Semmirevaló, iszákos embereknek tartották őket a többiek. Segélyekből tengették az életüket, portáikat felverte a gaz. Néha elmentek napszámba valamelyik gazdához, de nem sok köszönet volt a munkájukban, mert tessék-lássék volt az eredmény, és általában már a délelőtti órákban lerészegedtek. Többnyire naphosszat a kocsmában ültek és remélték, talán valaki meghívja őket egy pohár borra. Jóska, a társaság hangadója magas, szikár, csontos ember, évek óta egyedül élt a falu szélén egy omladozó házban. Kőműves szakmájával akár rendbe is hozhatta volna a

házikót, de nem nagyon érdekelte. A felesége már vagy tíz éve elhagyta egy csúnya veszekedés után, amikor is Jósának a keze is elszaladt. Mire feleszmélt részegségéből, az asszonynak már csak a hült helyét találta. Könyörgött ugyan eleget, hogy jöjjön vissza, Ő bizony megváltozik, leteszi a poharat, de hitvese hajthatatlan maradt. A lánya kiköltözött Angliába, egy családnál házvezetőnő lett, de Jóska csak úgy gondolta, hogy cselédnek ment. A cimborái voltak a társasága, Pista és Béla. Pista nagydarab, hóbörgős figura, aki részegségében mindig belekötött valakibe, hogy ha mással nem is, erejével dicsekedhessen. Általában senki nem vette komolyan kakaskodását, de néha, ha már túlzásba vitte a kekeckedést, akkor elverték a többiek. Senki nem haragudott rá, Ő sem sértődött meg, másnap éppúgy ott ült a kocsmában és hóbörgött tovább, mintha mi sem történt volna. Megözvegyült, gyermeke pedig soha nem született, talán ezért is fordult az italhoz. A harmadik cimborá, Béla nem lógott ki a sorból. Idős édesanyja életét szomorította azzal, hogy nap mint nap részegen támolygott haza. Nem akart elmenni dolgozni, mert azt mondta, hogy ő éhbérért nem koptatja a tenyerét. Így aztán anyja nyugdíját és a segélyt itta el, pedig villanyszerelőként hamar talált volna állást a környéken.

Ez a három léhűtő egyik este is ott üldögélt a kocsmában, és hallgatták, ahogy a gazdák a disznóvágásokról beszélgetnek. Megtárgyalták, hogy ki hogyan készíti a hurkát, rizzsel, vagy kenyérrel, ki hány disznót vág karácsonyra. A három cimborá is megpróbált hozzászólni a témához, miszerint ők hogyan készítenék a hurkát, kolbászt, de senki nem vette őket komolyan, lehurrogták őket, mondván, mit tudnak ők erről! Na ezen aztán megsértődtek. Jóska fejében pedig megfogant az elhatározás.

- Vágjunk mi is disznót! - fordult oda a többiekhez.

- Vágjunk disznót? - kérdezett vissza hitetlenkedve Pista, miközben a kockás sapkáját húzogatta tanácstalanul előre-hátra a fején.

- Vágjunk disznót! - lelkesedett fel Béla. Mutassuk meg ezeknek! - és fejével a gazdák felé intett.

Az elhatározást a terv kidolgozása követte. A kocsmában ülő gazdák csak azt látták, hogy a három cimborá összedugta a fejét és nagyon su tyorognak valamit.

DISZNÓ... 2.

- Ti meg miben mesterkedtek? - fordult feléjük Ignác bácsi, aki gazdálkodott, és mellette a falucska polgármestere is volt. Többnyire a kocsmában tartotta a hivatalát, mert oda betértek az emberek, és kötetlenebbül elmondták a gondjaikat, mintha az irodájában fogadta volna őket. A hetven felé ballagó Ignác bácsi köpcös, kövérkés, nagy bajuszú ember volt. A szemüvegét mindig az orra hegyére csúsztatva hordta. Öltözködése pedig híven tükrözte paraszti létét, mindig csizmában, csizmanadrágban, mellényben járt. Téli idején pedig rövid irhakabátot és kucsmát is kerített magára.

- Disznót fogunk vágni mi is! - vágta ki nagy büszkén Jóska - aki úgy gondolta, ő lesz a kis társaság szóvivője.

- Til? Disznót?! - tört ki hangos kacagásban Ignác bácsi és a kocsmá minden vendége. Az öregnek rengett a pocakja, folyt a könnye, annyira jóízűen nevetett.

- Mi! Disznót! - válaszolta emelt és kicsit sértett hangon Jóska.

- Mi is értünk annyira a disznóvágáshoz, mint maguk! Vágtam én már disznót eleget életemben, tudom én is, és a komám is a módját. Olyan hurkát, kolbászt maguk még nem ettek, amelyet én tudok!

- Na erre befizetek, Jóska! - csatlakozott a beszélgetéshez a kocsmáros.

Felpezsdült az élet egy pillanat alatt a sötétben, de a hír hallatán az egész faluban is. Mindenki a három jómadár disznóvágási szándékán pletykálgott. Volt, aki szerint menni fog ez nekik, mások a fejüket csóválták, volt, aki egyszerűen csak legyintett és kacagott a cimborák tervén.

Eközben a Jóska, Béla és Pista tőlük szokatlan szorgalommal megkezdtek az előkészületeket. Késeket éleztek, Bélának nyári konyháját takarították. Lehúzkodták az üstöt a padlásról, és naphosszat súrolták. Mivel Béla édesanyja örült, hogy végre valami hasznos dologgal is foglalkozik a fia, így adott nekik pénzt disznóra, fűszerekre, mindenre, ami kellett. Elérkezett a nagy nap. Nagyon hideg, fagyos hajnalra ébredtek a cimborák, a fagyott hó, csak úgy ropogott a lábuk alatt, jeges szél fújt. A disznót még előző este elhozták a szomszéd faluból, és Béláéknál a düledező ólba rakták be. Már hajnalok hajnalán - mert a disznóvágást

korán kell kezdeni - átfagyva tébláboltak a nyári konyhában, mind a hárman. Juliska néni, Béla édesanyja már forralta a vizet, előkészítette a tálat, hogy legyen mibe felfogni a vért.

- Csinálok nektek hagymásvért reggelire - szólt izgalomtól remegő hangon. Évtizedek óta nem vett részt ilyen munkában, de emlékezett minden mozzanatra, és most boldogan vetette bele magát a feladatba.

- Az jó lesz, Juliska néni, de mielőtt kimegyünk a hidegbe, iszunk egy pálinkát indításnak. Így szokás ez disznóvágáskor - jelentette ki Jóska, majd a kikészített poharakba öntött egy kupicát mindhármuknak.

- Várjatok, ne menjünk még, előbb beszéljük meg, hogy ki fogja elöl, ki hátul a lábánál a jószágot?

- Én fogom megszúrni, tehát elöl állok - válaszolta Jóska, de közben a poharakat újra megtöltötte.

- Majd én fogom a tálat - sóhajtotta Juliska néni, de a szeme sarkából látta, hogy a poharak újra megtelnek.

- Azt is meg kell beszélünk, hogy ne gázpalackról pörzsöljünk, hanem hagyományosan szalmával, mert annak még a szaga is más!

Persze a poharak megint megteltek.

Megbeszéltek még néhány, szerintük egyeztetést igénylő dolgot, majd elindult a menet a disznó felé. A gumicsizmába betűrték a nadrágjukat, a pulóverek fölé pedig még régről maradt pufajkát is kerítettek. Jóska fején kucsma, Pistáén kötött sapka, Bélán pedig kalap virított, annak megfelelően, hogy ki mit talált otthon. A felvonulást Jóska vezette, a böllérekkel a kezében. Mögötte baktatott Pista, majd Béla és a pálinkásüveg a poharakkal, a társaságot Juliska néni zárta, tállal és fakanállal a kezében. Jól fel voltak öltözve mindannyian, a sok ruhától alig tudtak mozogni. Juliska néni fejcsóválva nézte, amint az előtte haladó férfiak jobbra-balra dülöngéltek, botladoztak a sok pálinkától, de ők azt állították, hogy csak a sötétség meg a csúszós udvar az oka.

Mire az ólhoz értek, kezdett világosodni az ég alja. A derengésben kirángatták a disznót az ólból, aki visítva tiltakozott a bánásmód ellen. Nagy keservesen lefoglák az állatot, majd Jóska megszúrta a szerencsétlent. A disznó el is dőlt, bár Juliska néni gyanította, hogy nem a szúrástól, hanem inkább a ránehezedő részek borították fel a sze-

rencsétlent. Pista azonban nem tétlenkedett, meg sem várta, hogy a disznót kivéreztessek, azonnal dobálta rá a szalmát, és már meg is gyűjtötte.

És ekkor valami egészen különös dolog történt. A disznó talpra ugrott, fellökte a három részeg férfit, és visítva kirohant az utcára. Visítva rohant végig az utcán, egyenesen a piactér irányába. A hátán égett a rádobált szalma, és futtában, mintha valami mozgó tűzijáték lenne, potyogtak róla az égő szalmakötegek. Mivel már közeledett a reggeli mise ideje, egyre többen igyekeztek a templom felé, így szemtanú is akadt bőven. A falusiak hitetlenkedve nézték, hogy a főutcán egy lángoló disznó rohan végig. Persze a szalma lepotyogott és el is aludt, de még itt-ott füstölgött a jószág háta rohanás közben. Arról pedig, hogy a falu egyetlen lakosa se maradjon ki a látványosságból, maga a disznó gondoskodott, mert éktelen visítására minden házból kirohantak az emberek. Persze mindenki tudta, hogy melyik szakértő brigád keze közül szaladt meg az állat, de aki nem tudta, az is hamar megtudta, mert a malac mögött pár méterrel lélekszakadva, a részegségtől botladozva, de azért elszántan loholt a három cimboráé, abban reménykedve, hogy beérik az életéért trappoló disznót. Estek-keltek a csúszós úton, lihegve futottak, kiabáltak, megpróbálták parancsszóval rávenni az állatot, hogy álljon meg, de az csak rohant, egyenesen végig a főutcán. Lett is olyan hangzavar pillanatok alatt, tán még a szomszéd faluban is meghalották. A disznó visított, az üldözői ordítottak, a nézősereg pedig vagy hangosan nevetett, vagy cukkolta a disznót hajkurászó barátokat. Még a kutyák is nekiláttak ugatásukkal támogatni a hangoskodást.

Nagy vidámság kerekedett a faluban, az emberek térdüket csapkodva kacagtak a látványosságon, volt, aki még heccelte is az üldözőket.

- Pista! Te kerítsd balról! Jóska! Te kerítsd jobbról! - kiabálta könnyét törölgetve a helyi boltos az üzlet ajtajában támaszkodva.

- Talán fogyasztani akarjátok, hogy kergetitek? - rikácsolta vihogva az egyik öregasszony kerítése mögül, vigyorogva.

A disznót azonban utolérni lehetetlenség volt, egyszer csak eltűnt a falu melletti dombok között, a három üldöző pedig a hóba leroskadva, lihegve átkozta a balszerencséjét. Szégyenkezve hazakullogtak, még a

kocsmá környékén sem látta őket napokig senki, pedig a kocsmában sokszor emlegették őket és legendás disznóvágásukat. Talán éppen ez volt az oka távolmaradásuknak. A kocsmá vendégei találgatták, hogy mi lehet a disznóval, de senki nem értesült róla, hogy valaki befogta volna, vagy látták volna a környéken. Az is lehet, hogy máig boldogan él valahol, de az is lehet, hogy valaki mégiscsak elcsípte, és mára már füstölődik valahol a belőle készült sonka.

Aztán karácsony előtt két nappal újra ott ültek a söntésben és csendesen iszogattak. Láthatóan meghúzták magukat, nem akarták, hogy a többiek gúnyolják őket, inkább megpróbálták észrevétlenek maradni. Egyszer csak nyílt a kocsmáajtó, és Ignác bácsi lépett be rajta. Lekapta a havas kucsmát a fejről, kanyarított egyet ősz bajuszán, és huncuttal mosolygós szemmel odalépett a három jóbaráthoz.

- Szép jó esetét nektek!

- Jó estét! - válaszolták egymás után, de inkább csak felsandítva ültükből, fel nem nézve az öregre, tartva attól, hogy megkezdődik a gúnyolásuk. Tudták, hogy évekig anekdotáznak majd ezen az emberek, és nem vigasztalta őket, hogy félresikerült esetükkel bevonulnak a falucska történelmébe.

- Jó hírt hoztam ám! - jelentette ki a polgármester. - Amíg Ti nem jártatok a kocsmába, a helyi közösség úgy döntött - kezdte nagy hivatalosan -, hogy mivel a szándékokotok jó volt, láttuk az igyekvést is - kacsinzott nevetve -, nos, ezért mindenki összeadott nektek a saját disznójából valamit. Így aztán mindegyikötök asztalára kerülhet sonka, szalonna, zsír, kolbász, hurka. Fogadjátok köszönetként, hogy annyi örömet okoztatok nekünk!

Ekkor már hangosan kacagott, de amit mondott, azt komolyan gondolhatta, mert közben a kocsmá raktárából kezdték a férfiak behordani az adományokat, amit a három cimborának szántak.

Meghatódott a három semmirekellő, különösen azért, mert a kocsmáros mindenkit meghívott ráadásként egy pohár borra. Hálások voltak azért is, mert senki nem emlegette fel nekik melléfogásukat. Nem lehetett volna szebben ünnepelni advent utolsó napjait, minthogy a három latornak az egész falu közössége szebbé tette az ünnepet. Nem vizsgálták,

hogy érdemesek-e rá, nem vártak cserébe semmit, hanem jószívvel, szeretettel adakoztak. Nem számított, hogy semmirevaló kocsmatöltelek, csak az számított, hogy közülük valók. Aztán a nagy örömködésnek az lett a vége, hogy olyasmi történt, ami azelőtt még soha, a falu elöljárója, a kocsmáros és minden vendég odatelepedett Jósikák asztalához. Összehúzták az asztalokat, borozgattak, beszélgettek. A három léhűtő kicsit megilletődve üldögélt, szinte megtisztelve érezték magukat. Társalogtak mindenféléről, Ignác bácsi azon sóhajtozott, mennyire sajnálja, hogy mivel szegény falucska az övék, így nincsen pénzük a karácsonyi díszvilágításra.

- Bezzeg a szomszéd falu! Annak van pénze, mert oda épült a tésztagyár - sóhajtozott.

- Ne keseregjen, Náci bá, nálunk mindenki díszíti az udvarát - felelt neki a körzeti orvos, aki szintén szerette szabadidejét a kocsmában tölteni. Úgy tekintett erre a helyre, mint valamiféle közösségi térre, és soha nem gondolt úgy rá, mint egy italozóra. Kis vézna ember volt, aki a feje tetején kopaszodott, és kerek szemüveget hordott. Orvosi táskáját mindig magánál hordta, ami most is ott volt mellette a lócán.

- Persze, persze - felelt Ignác bácsi -, de legalább a templomkertet szerettem volna az idén kivilágítani, de nem jutott rá.

- Még iszogattak egy darabig szép csendesen, aztán mindenki hazaballagott. Elérkezett a karácsony, hatalmas pelyhekben hullott a hó. Csendes volt a falu, néha egy kakas kukorékolt, vagy egy kutya ugatott, de az utcák kihaltak, az emberek már az ünnepi vacsorára készültek. Délután aztán néhány fejsze csattogását lehetett hallani, ahogy a férfiak a karácsonyfákat befaragták a talpakba. Itt-ott a fejszecsattogást káromkodás is színesítette, ha nem stimmel a fa a talpba. Estére aztán mindenki visszahúzódott a házába, hogy családi körben ünnepelje Jézus születését.

Éjfél előtt kicsivel újra mozgolódás támadt, a templom előtt gyülekeztek az emberek, mentek az éjféli misére.

A mise végeztével csendesen szállingóztak a templomból kifelé, halkán beszélgetve, mindenki szépen felöltözve. Igyekeztek volna hazafelé a hideg éjszakában, de olyan látvány fogadta őket, amilyenre nem számí-

tottak, és földbe gyökerezett a lábuk. A templom körül a kertben, a jászol körül, mindenhol, picike apró fények világítottak. Csillogott-villogott a hó a fényüktől, szinte ragyogott a templom környéke. A három jóbarát a mise ideje alatt körberakta az egész templomot apró, kicsi mécsesekkel. Az ünneplő gyülekezet szava elállt, amint meglátta a millió apró fényt. Jóska, Pista és Béla pedig ott állt a templom sarkánál a legszebb ruhájukba felöltözve, kucsmájukat a kezükben gyűrögetve. Ignác bácsi is meghatottan állt a templom ajtajában, majd biccentett a fejével, jelezve, érti, hogy mi volt a szándék.

- Köszönjük mindannyiuk jóságát! - szólt halkán Jóska, majd megfordultak és elballagtak az éjszakában.

A falusiak meghatottan álltak egy darabig, tudták, hogy ebben a pillanatban igazán eljött a karácsony, majd a szívük éppúgy megtelt fényvel, mint a világító mécsesektől a templomkert.

Szűcs Terézia: Közösségi vaddisznó

A Vértes hegység aljában meghúzódó település vörösmészki lelőhelyéről volt ismert régi idők óta, mostanában azonban egy újabb nevezetességre is szert tett. A falut elhagyva hangulatos völgybe érünk, amely csodálatos kirándulóhely. Festői környezetben, a hegyek ölelésében bújlik meg a mesterséges tavacska, amit egy csobogó kis patak táplál. Ebben a völgyben számos kiránduló megfordul élvezve a táj szépségét és a horgászati lehetőséget. A völgyben működik egy kis büfé, ami szintén híressé vált az elmúlt években, mivel nagyon finom sült halat, hamburgert és más finomságokat készítenek, amit kedves, barátságos módon szolgálnak fel vendégeiknek. Annyira népszerű lett a büfé, mára szinte családi programmá vált, hogy akár vasárnapi ebéd helyszínének választák az emberek. Gyakran előfordult, hogy hosszú sor kígyózott az ablak előtt, de a hely annyira megnyugtató, hogy senki nem idegeskedett azon, hogy sokat kell várni.

Az emberek sokszor még sötétedés után is üldögelnek a büfé körüli padokon, vagy a környező gyepre plédeket terítenek, és azon heverészve

nézik a naplementét, vagy a csillagos eget. Történt egyszer, a büfé dolgozóinak feltűnt, hogy az épület mögé zsákokban kirakott hulladékot valaki szétszedi éjszakánként. Bosszankodtak rajta, mivel a szétszórt szemetet minden reggel újra össze kellett szedniük. Hiába kötötték meg jó erősen a zsákok tetejét, hiába rakták dupla zsákba, amit kidobásra szántak, reggelre mindig rumli várta őket. Egy éjszaka elhatározták, hogy bizony kilesik a csínytevőt.

Zárás után néhány vendég még beszélgetett a holdfényes tisztáson, aztán elcsendesedett a környék. A büfé dolgozói megbújtak a bódé mögött és várták a fejleményeket. Nem kellett sokáig várniuk, de amit láttak, attól leesett az álluk. A sötétség leple alatt egy vaddisznó közeledett a büféhez. Amikor odaért, módszeresen szétrángatta a zsákokat, és a bennük lévő zöldség, hús, kenyér maradványokat jóízűen elcsámcsogta, aztán mint aki jól végezte dolgát, elkocogott az erdő irányába.

A tulajék nem tudták, hogy mérgeledjenek, vagy nevensenek az eseten, igazán nem számítottak arra, hogy a károsítójuk egy vaddisznó. Arra gyanakodtak, hogy környékbeli suhancok viccelik meg őket éjszakánként, és erős volt bennük a szándék, hogy ha nyakon csípi őket, akkor megráncigálják a fülüket. Mivel a bűntevőről kiderült, hogy egy igazán természetes erdőlakó, akinek nem tanácsos a fülét ráncigálni, eleinte tanácstalanul álldogáltak az alkalmazottak. Bántani nem akarták a kosztost, de a szétdúlt szemét sem volt kedvükre való. Tépelődtek egy keveset, aztán gondoltak egyet, és a következő megoldásra jutottak. A papír és egyéb hulladékokat egy zsákba gyűjtötték, míg a zöldséget és más ehető hulladékot egy nagy rekeszbe. Így esténként a szemeteszsákot bezárták a büfébe, a vaddisznónak gyűjtött eledelt pedig kirakták az épület mögé, aki jött is minden este vacsorázni.

Teltek-múltak a napok, és ahogy tavaszodott, az emberek is egyre tovább maradtak esténként. Nem kíváncsok haza, a gyönyörű környezetben, friss levegőn szívesen beszélgettek késő estig. A vaddisznó viszont ahhoz volt szokva, hogy mire Ő jön, már üres a tisztás. Így aztán első alkalommal, amikor látta, hogy emberek vannak még a vacsorája közelében, megtorpant. Aztán idővel megszokta a társaságot és szépen óvatosan megközelítette a neki kikészített eledelt. A vendégek pedig

halkabbra vették a beszélgetést, hogy el ne riasszák az állatot, és örültek, hogy ilyen közlőrl láthatják. Akkor még nem tudták, hogy lesz ez még közelebb is.

Annyira megszokta a jószág az emberek közelségét, hogy már nagy vidáman elcsörtetett mellettük és belakmározta a kikészített finomságokat. Néhány hét múlva annyira megszélidült, hogy már akkor is megjelent a tisztáson, amikor még sokan voltak. Elballagott a vacsorázó emberek között, meg-megállt egy-egy asztalnál, ahol az ott evők adtak neki néhány falatot ételükből. Végül már annyira megszokta a kényeztetést, hogy kézből lehetett etetni.

Igazi látványosság lett belőle. A környező településekről, de még távolabbról is eljöttek az emberek megnézni a szelíd vaddisznót, aki az emberek között úgy járt-kelt, mintha közéjük tartozna. Alkonyatkor szinte menetrendszerően megjelent, és láthatóan tudta magáról, Ő itt egy látványosság. Néhány látogató tartott tőle egy kicsit, de azért el nem ment volna senki a közlőből. A bátrabbak nemcsak adtak neki néhány falatot, de meg is simogatták. Így telt el a nyár és az ősz. Télen a büfé zárva tartott, de a helyiek mindig vittek eledelt kedvencüknek a büféhez.

Aztán elérkezett a tavasz. Az étkezde újra kinyitott, és egyre nőtt látogatói száma. A nyitás után néhány nappal egyszer csak megjelent az erdő szélén a vaddisznó, és láss csodát, hat kismalac kocogott utána. A felvonulás, élükön a kocával, mögötte a csíkos pizsamás kicsikkel, átvonult a tisztáson. A malacmama elégedetten rőfögve fogyasztotta el kikészített vacsoráját, a kicsik pedig ott toporogtak körülötte. Akik látták, lélegzetüket visszatartva nézték a jelenetet, remélve, hogy nem riasztják el a kondát. A négy lábú társaság most nem maradt sokáig, hanem miután a nőtény jóllakott, megindultak az erdő felé, éppoly kedves látványt nyújtva, mint érkezésükkor. Nagy volt a lelkesedés a környéken, mindenki nagyon örült, hogy kedvenc vaddisznójuk anyuka lett és kicsinyeivel együtt látogatja a völgyet. Ennél nagyobb reklám nem is kellett a büfének. Egyre többen jöttek, mindenki látni akarta a malacákat és mamájukat. Nem is kellett csalatkozniuk, a látogatók minden nap megérkeztek. Később, amikor a malacok már képesek voltak szilárd táplálékot is magukhoz venni, akkor ők is beálltak a rekesz mellé és vi-

dáman rőfögve fogyasztották el vacsorájukat. Mivel anyjuk nem félt az emberektől, így a kicsik is bátran trappoltak a vacsorázó családok között és vidáman, néha erőszakosan rőfögve követeltek néhány finom falatot az asztalokról.

Egy nyáron át így töltötték együtt a kora estéiket a családok és a konda. Aztán a csoda véget ért, nem jöttek többé az állatok. Hogy mi lett a vaddisznók sorsa, nem tudjuk, talán szétszéledtek a környező erdőségekben, de annyi biztos, hogy aki ma arra jár, az már nem találkozhat velük. A gyönyörű táj és a hangulatos büfé viszont máig várja vendégeit. Ki tudja, talán egyszer újra felbukkan egy éhes állat a környéken, hogy a büfé maradékaiból lakmározzon. Az ott dolgozók a mai napig kirakják az ehető hulladékot a vadaknak.

Szabó Eszter Helka: Kinek szalonna, kinek tyúkhúr

Besötétedett, mire felszolgálták a vacsorát. A hőség miatt este nyolc óra tájban ettek. A hét vége felé megszokták azt is, hogy éjfél előtt aligha kerülnek ágyba. Az eszperantisták - az öt éves kisgyerekektől a csaknem felnőttségig, a fiatal szülőktől a nagyszülőkhöz - mind farkaséhesek voltak a tengerparti fürdőzés után. Végre belépett a csinos, örökké mosolygó pincérlány a tészta előételével.

Már megint tészta! - húzta a száját a tízéves Zsuzsi, noha jó étvágyú kislány volt. Újdonsült barátnője, a négy évvel idősebb Miriam Izraelből jött ebbe a táborba. Zsuzsi most is arra gondolt, hogy Miriam hazájában narancsfaligetek vannak, és a Nap is ugyanúgy kacag, mint itt, Toszkánában. Lassan egy hete vannak itt, olasz ételeket esznek, sokat túráznak, maguk között csak eszperantóul beszélnek, Miriam mégis olyan titokzatos, mint egy bonyolult rejtvény. Tény, hogy kövérebb, mint Zsuzsi, de azért nem kellene folyton zöldséget, gyümölcsöt ennie! Azt mondja magáról, hogy nem vegetáriánus, hanem csak fogyni szeretne egy kicsit. Néha megkóstolhatná ő is az olasz ételeket! Nem gondolja, hogy ezzel megsérti a helybelieket? Amíg így morfondírozott, végre másodjára már meghallotta Miriam kérdését:

- Mondd csak, Szuzi, a magyarok megeszik a disznó hátán és hasán azt a vastag fehéret?

- A szalonnára gondolsz, ugye?

- Arra, ami a disznó hátán és a hasán van. A combján és a nyakán is. Vastag és fehér. Nem tudom, hogy mondják eszperantóul.

Zsuzsi elismételtelte a szót: „lardo” [ejtsd: lárdó], aztán Miriam is mondogatta. Nagy, gesztenyebarna szeme még nagyobbra kerekedett. Zsuzsi érezte, hogy kíváncsian várja a választ.

- Igen, megesszük. Nagyon finom a szalonna! - tette még hozzá. Miriam bátortalanul még megkérdezte, hogy sütve vagy főzve?

- Megesszük mi azt nyersen is egy karéj kenyérral. Sütni is szoktuk serpenyőben: olyan lesz, mint a kakas fején a taréj! Főzni is szoktuk - felelte, összeszedve minden eszperantó tudását.

Miriam ekkor felpattant az asztaltól, majd kirohant a vacsora mellől. Minden szempár az izraeli kislányra szegeződött. Ő jött egyedül onnan, mint ahogy Magyarországról is csak Zsuzsi az édesanyjával. Más nem volt egyedül - azaz mégis: José, egy hatéves kisfiú, a portugál kísérőtanár fia. José tudta talán közülük a legtöbb eszperantó szót, továbbá olyan komoly volt, mint egy férfi. Most a németek, franciák, skandinávok, észtek, litvánok és a szomszédos országokból érkezett szlávok mind az anyanyelvükön sutyorogtak. Carlo, a fiatal, olasz tanár már eltűnt Miriam mögött. A sarokban levő asztalnál, tőlük legmesszebb ültek a brazil kisfiúk. Mind valamilyen árvaházból jöttek, ahol eszperantóra tanítják őket. Zsuzsi inkább az európaiakkal barátkozott. A brazil fiúk elváltak maguknak, most azonban ők is felkapták a fejüket.

Kevés gyereket kísért el szülő, de Zsuzsival ott volt magas, szőke édesanyja, Éva, akit eleinte mindenki svédnek vagy dánnak nézett, de aztán megbarátkoztak a gondolattal, hogy magyar. A felnőttek is külön asztalnál ettek, de a tanárok beültek a gyerekek közé. Liu, a japán tanárnő tekintete mindenkit nyugalomra intett, talán csak Zsuzsit és Évát nem. Éva odament a lányához, aztán eszperantóul, de nagyon idegesen sziszegte a fülébe:

- Nem kellett volna részletezned a szalonnaevés gyönyörűségeit! Tudhatnád, hogy a zsidók nem eszik meg a disznóhúst! A mohamedán vallá-

súak szintén nem - magyarázta, majd hozzátette: - Szegény lány, biztosan kiborult...

- Anyuka, hogy mondják eszperantóul, hogy abált szalonna? - kérdezte Zsuzsi, kivételesen magyarul. Tudta, hogy az anyja szereti, ha kérdez. Gyakran mondogatja, hogy a sokat kérdező gyerekből lesz az okos felnőtt, de az is kell hozzá, hogy válaszoljanak. Az ő anyjának mindig volt türelme felelni, mint ahogy most is.

- Mondd egyszerűen úgy, hogy „főtt szalonna” - hagyta rá, aztán visszatért a felnőttekhez, mert Agnica már integetett neki.

Ekkor vette észre Zsuzsi Miriamot, aki egy tömött nejlonzacskóval a kezében tért vissza. Öröme egyenesen feléje sietett. Ezek szerint nem haragudott meg rám - gondolta Zsuzsi megkönnyebbülve.

- Nézd, mit szedtem! Ez lesz a mai vacsorám! - mondta sugárzó arccal, majd kitérte a zacskó száját.

- Ó, ezt a tyúkok eszik otthon nálunk! - kiáltott fel Zsuzsi, mikor meglátta a tyúkhúrt. Nem tudta azt a szót, hogy „tyúkhúr”, de érezte, hogy nincs is szüksége rá. Miriam megtanulta, mi a „lardo”, az éppen elég mára.

- Ha a tyúkok eszik, akkor bizonyára nagyon finom lehet. Az állatok tudják, mi a jó - magyarázta fontoskodva Miriam.

- Mi nem esszük meg - fintorodott el Zsuzsi.

- Kár! Biztos, hogy finomabb, mint a szalonna! - vágott vissza Miriam.

Zsuzsi elmosolyodott. Időközben feltálatlak valamilyen gombát paradicsommal és apró, sült rákocskákkal. Miriam Zsuzsira kacsintott, majd rágcsálni kezdte a maga tyúkhúráját.

- Meg sem mostad? - kérdezte elképedve Zsuzsi.

- Miért? Szerintem ti nem mossátok meg a szalonnát. Én viszont megmostam a tyúkhúrt, mert nem akarok apró bogárkákat, hangyákat enni - vágta rá öntudatosan Miriam.

- Ha főzzük a szalonnát, akkor alaposan megmossuk. Ha sütjük, akkor nem szoktuk - magyarázta Zsuzsi.

- Tisztátalan állat a disznó - mondta Miriam két tyúkhúrszár között.

Zsuzsi nem értette a „tisztátalan” szót. A lányok hálószobája előtti társalgóban később elmagyarázta az anyja, hogy sok népnél, sok országban szigorú vallási szabályok tiltják a sertéshús fogyasztását. Azt

is el tudta mesélni eszperantóul, hogy a török hódítás idején a katonák otthagyták az udvarokban a disznókat, mert azt tartották a leginkább tisztátalan állatnak. Attól kezdve a magyarok eszik talán a legtöbb sertéshúst. A vágómarhát mind elhajtották Európa más országaiba, mert több pénzt adtak a marháért, mint a disznóért. Néhány város meggazdagodott a marhakereskedelemből, mint például Debrecen. Ráadásul Debrecen legnagyobb sertéstartója éppen egy zsidó kereskedő volt, aki úgy gondolta, hogy a sertések tartása tetszeni fog a város előljáróinak és lakóinak. A háborúk idején kevés volt az élelem. Sokat éheztek az emberek. Nagy kincs volt a disznó a háznál!

Zsuzsinak eszébe jutott, hogy már elsőben tanulták: a sertésnek minden porcikája hasznosítható. Milyen jó, hogy ő nem sertés - gondolta. Aztán elmesélte az anyjának, hogy Miriam nem vegetáriánus. Mindig evett húst, de most fogyókúrázni szeretne. A vallásról nem beszélgettek. Abból is sokféle van, akár a beszélt nyelvekből vagy az ételekből. Kinek a szalonna, kinek a tyúkhúr... Mielőtt lezárult a szeme a hosszúra nyúlt este után, arra gondolt, hogy holnap elmondja majd Miriamnak eszperantóul: Itt a kezem, nem disznóláb!

Jártó Róza: Sanyi disznó

Ez a történet még az ún. „átkosban” indult el, amikor mindenki, aki valakinek számított, vállalkozni akart a gyors meggazdagodás reményében.

Józsink is, aki a városka VB-titkárának volt a fia. Addig a pillanatig, míg ezt ki nem nyilatkozta egy családi vacsorán, senki se nézte ki a gyerekből, hogy valamit akar kezdeni az életével, nagyon jól megélt abból, hogy a város első vezetőjének a fia volt.

Az apja ezt a hírt – mert hír volt a javából, hogy önként, még a szülők által se nógatva akar valamit tenni a gyerek – kissé kételkedve és meglepve fogadta. Az anyának viszont rögvest dagadni kezdett a keble, hogy *Igen, ez az én fiam!* És azzal az *Én tudtam*-nézéssel ránézett a párjára, ami után nem mindig tudott, vagy nem mert visszaszólni az apa sem.

– És mire gondoltál, édes fiam? - kérdezett rá óvatosan, hátha nem jól hallotta az elhangzottakat.

– Apám, én úgy látom, hogy a mai korban nem lehet meg egy város sem – így a mienk se’ – egy igazi, városszéli panzió nélkül. És bizony, ebben a kis városkában még egy picurka szálloda sincs, nemhogy panzió. No! Én ezen akarok változtatni. Apám, én már az erre vonatkozó szabályozásokat is mind átnéztem, tanulmányoztam - nézett Józsi sokat sejtetően apjára.

– Ki is néztem egy területet, ami akár balra, akár hátrafelé is bővíthető, és úgy, ahogy egy vállalkozás érdeke megkívánja. Egy a gondom, hogy pont tíz méterrel közelébb’ van a város határán belül a terület, így nem lehet külterületként megvenni. És mint Te is tudod, Apám, a mai szabályok szerint csak külterületre épülő panzióra ad az állam 30% hozzájárulást, amit vissza se kell fizetni. Máshova meg nem érdemes építeni, hisz itt megy el a városból kivezető és nagy forgalmú út is, és az elkerülő új utat is ide tervezik a közelbe.

No! Ez azért a VB-titkár-apukának nem volt olyan nagy probléma. Mindent le is rendezett, sőt a kiszemelt telek környékét is láposnak, vizesnek, a mezőgazdaság szempontjából értéktelennek kiáltották ki – a városiak nagy elképedésére. Így a gyerek meg is vette, és rövid időn belül fel is építtette azt a csodapanziót.

Ennek az építménynek csudájára’ jártak az emberek, és Józsi is olyan mértékben találta örömét a panziója üzemeltetésében, hogy az évek során mindig újabb és újabb ötletekkel állt elő. A város és a szülők is megállapították, hogy végre benőtt a feje lágya ennek a Józsi gyereknek.

Igen, tavasztól őszig volt is szépen forgalom, de télen itt is pangott a panzió az ürességtől. Akkor jött az ötlettel a gyerek, hogy a panzió hátsó traktusát benépesíti háziállatokkal.

Az ólak között kis sétányokat csináltatott kedves kis padokkal, hogy aki gyönyörködni akar a kacsákban, ludakban, tyúkokban, birkákban és a disznókban, az ülve is megtehesse. Jóska is szeretett ott üldögdélni, és ott jött az újabb ötlet. A hamisítatlan, és igazi falusi bájjal felvértezett disznótoros!

Az ötletet tett követte, és meg is hirdették, hogy minden téli hétvégén gyermeknapokat tartanak állatsimogatással, és disznótorossággal.

Hatalmas volt az érdeklődés. Alig tudta Józsi és a csapata az igényeket kielégíteni. És általában jó kedvvel, szép emlékekkel távoztak a családok. Az idelátogatók kedvence a hatalmasra nőtt – és így a nagyságában is elbűvölő – *Sanyi disznó* volt, aki mint egy sztár viselkedett, ha meglátott egy közeledő gyerekcsoportot.

A gyerekek mentek is Sanyihoz és vakargatták a füle tövét, a hátát, és mikor nagy nehezen, szinte erőszakkal el kellett mennie a gyerekeknek, kedves rőfögéssel búcsúzott tőlük. Persze, hogy özönlöttek ide az apróságok, akik már születésnapjukra is Sanyi vakargatását kérték ajándéknak.

Most a hétvégén is egy nagyobbacska gyerekcsoport érkezett, akik között ott volt Julis, a visszatérő, születésnapos ünnepelt. Örömmel vezette is ki Julis a sétányon Sanyihoz a barátait, még a kabátjukat se vették le, hisz róla mesélt már hetek óta, és hozzá készült, várva azt az örömteli pillanatot, hogy ő is, és az általa meghívott gyerekhad megpillant-hassa Sanyit, a csuda disznót.

Ekkor valami furcsa zaj zavarta meg a csendben közeledő gyerekhadat. Pörzsölő hangja volt, amint épp Sanyi tekintélyes nagyságú testét tisztították meg a szorgos böllérek a szőrzetétől...

Az első pillanatban sokkot kaptak a gyerekek, majd Julis oda akart rohanni az ő Sanyijához, de nem engedték. A gyerekek sikoltozva, sírva rohantak vissza a panzió épületébe és ültek be az épp pihenőre beálló bérelt buszba, sírva követelve, hogy vigyék őket haza...

Innentől elmaradtak a gyerekek, a családok, és végül vendég nélkül maradt a panzió, aminek az oldalára valaki festékkel ráírta, hogy **SANYI DISZNÓ!**

Mayer Zsó: Disznók

Kisiskolás koromban szinte minden iskolai szünetet, legyen az nyári, téli, vagy tavaszi, nagyszüleim falusi portáján töltöttem. Ósdi kis ház nagy udvarral, kerttel, hatalmas koronájú diófákkal tarkítva. Az ólakban aprójószág károgott, disznó rőfögött, az istállóban tehén.

Hajnalban kakas kukorékolása ébresztett, malacok, disznók egymással civakodva jelezték éhségüket. A tehén türelmesen várt nagyanyámra,

majd csak megjelenik zséterrel a kezében, megszabadítva feszes tőgyét tejének lefejtésével. A disznók miután felfalták korpás, krumplis reggelijüket, jóllakott gyomorral várták a kondást, aki kürttel jelezte érkezését a takaros ház elé. Ott csatlakoztak a kanász által a házakból addig összegyűjtött disznófalkához. Nagypám pirosra festett csíkkal jelölte meg a három állat hátát, hogy megismerje őket, ha hazafelé elkóborolnának. Igazán ez ritkán fordult elő, mivel a disznópásztor és puli kutyái árgus szemekkel figyelték őket. Miután kiérték a buja erdei tisztásra, rendszerint egy kisebb patak mellett horgonyoztak le, ha esetleg megsomjaznának a disznók, legyen hol oltani szomjúságukat. A kutyák az üde levegőn éberen örködtek fölöttük, ha látókörükön kívül merészkedtek, azonnal terelték vissza őket a kondához. A kanász egy lombos fa árnyékába húzódott a tűző napfénytől, ebédjét elfogyasztva leheveredett, kalapját arcára húzva szunyókált, míg kedve tartotta. Bizott a kutyák éberségében, figyelmességében. Sokszor megfürödtek a disznók a patakban, ha nagy hőség volt, élvezve annak hús medrét. Estefelé aztán próbálta megszámolni a kondát a pásztor, de ugyanaz a létszám sohasem volt ugyanannyi. Ennek ellenére minden disznó hazatalált, nem volt panasz, hogy akár egy is elkószált volna közülük. Én már otthon vártam őket a kapu előtt, egy kukoricacsutkával megdörzsöltem a napszitta, pikkelyes kese disznók hátát. Ők is, én is élveztem a körülöttük lévő foglalatosságot.

Unokáim gyakran kérik, meséljek az akkori nyarokról, és én örömmel teljesítem kívánságukat. Az egyik lányomat, ha megkérdeztem, szintén kisiskolás korában, mégis mi szeretne lenni felnőtt korában? Válasza: „Disznópásztor.” És miért? - kérdeztem tovább csodálkozva. Válasza: „Mert ők sok könyvet olvashatnak, a kutyák őrzik a disznókat.”

Állandóan frissülő irodalmi pályázatok a

http://poeta.hu/ingyen_oldal

**Ajánljuk a VERSLISTA YouTube csatornáját is,
ahol több száz Verslistához kapcsolható írás videofelvételét
nézheted/hallgathatod meg: <http://youtube.hu/Verslista>**

*A Verslista honlapja:
<http://portal.verslista.hu>*

*A Képzeld el... irodalmi folyóirat honlapja:
<http://www.kepzeldel.hu>*

*Az Irodalom Feketen-Fehéren c. folyóirat honlapja:
<http://poeta.hu/feketen-feheren>*

*A Poéta Irodalmi Portál honlapja:
<http://www.poeta.hu>*
